

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE FISCALITEIT Vernietigt de vrije beroepen

Mr Rutilius, 31 jaar oud, heeft zopas zijn eerste fiscale verklaring ingevuld.

Er deed zich een onverwachte gebeurtenis voor : zijn postcheck werd zoëven verrijkt met enkele duizenden franks.

Zes jaren lagere school, zes jaren middelbaar onderwijs, vijf jaren universiteit, achttien maanden militaire dienst, drie jaren stage.

Een stage gedurende dewelke hij « pro deo » pleit (het is de enige mal dat hij zich niet pro fisco op-offert), een stage gedurende dewelke hij zijn universitaire inspanning moet vervierdubbelen ten einde zich rechtsleer en rechtspraak eigen te maken.

Een en twintig jaren arbeid, zonder enige beperking van de achturendag of van betaald verlof !

Een en twintig jaren uitgaven ten einde een intellectueel kapitaal te verwerven dat hij slechts zal kunnen doen vruchten dragen door een voortdurende arbeid van dag en nacht.

De jonge lieden van zijn ouderdom die werken in de fabriek, in een landbouw- of handelsonderneming, die bedienden of ambtenaren zijn, genieten reeds sedert vele jaren hun loon, hun winsten of inkomsten.

Voor de meesten onder hen wordt de toekomst door het heden gewaarborgd, dank zij de sociale wetgeving of de reeds verworven verdiensten.

Hoe zal hij door de fiscus getaxeerd worden ? Volstrekt op dezelfde wijze alsof hij niets had dienen uit te geven om het recht en de plicht te hebben medewerker te worden van het gerecht en onderworpen te zijn aan de regelen der Orde.

Houdt men rekening met de drie jaren arbeid die besteed werden aan de prodeïsten ?

De staat heeft er het voordeel van genoten.

De lasten van deze sociale taak werden dikwijls gedragen door advocaten waarvan de financiële toestand niet beter was dan deze van hun cliënt.

Welke ook de materiële hulpbronnen van een advocaat mogen zijn, de fiscus houdt niet het minst rekening met de geldelijke voordelen die hij aan de staat heeft bezorgd.

Waaruit spruit de fiscale ongelijkheid ?

Dient men haar toe te schrijven aan de onwetendheid of aan de bedachte wil der overheid, aan de onverschilligheid van de democratieën ten opzichte van de intellectuelen of aan de omstandigheid dat

hun beperkt aantal de verzamelaars van verkiezingsstemmen weinig belang inboezemt ?

Op deze opwerpingen antwoorden de verdedigers van het regime :

« De grondslag van de fiscale wetten berust op de » gelijkheid; de gelijkheid is de billijkheid, de gelijkheid is grondwettelijk en als dusdanig de beste » grondslag van de democratie. »

In andere woorden :

« Wanneer de fiscus enig privilege zou aanvaarden zou hij zich medeplichtig maken aan de heropstanding van de onrechtvaardigheid en aan de herleving van de Nieuwe orde. »

Dit zijn de slogans die algemeen verspreid zijn, die diep zijn vastgeankerd en die algemeen worden toegepast.

Is dit juist ?

Laat mij U eerst twee voorafgaandelijke opmerkingen maken :

A. — Verwart de fiscus niet met de ambtenaren die gelast zijn met de taxatie en het nazicht.

Wanneer de belastingplichtige zijn wanhoopsbrief ontvangt maakt hij zich kwaad en concretiseert hij zijn gevoelens van ongenoegen op degene die het tyranniek briefje heeft ondertekend.

Zulks is onzinnig, de ambtenaar leeft niet van de taks, hij betaalt ze ook.

Degenen die ervan genieten zijn de bevoorrechten van het regime.

B. — Strijdt niet tegen de fiscus door middel van het bedrog.

Het bedrog rechtvaardigt alle fiscale verhogingen en vormt de beste afleiding voor de wetgevers die weigeren de uitgaven te besnoeien uit schrik voor de verkiezingsreacties van het zo gevlode plebs.

Het is volkomen waar dat degenen die zich aan bedrog gelegen laten niet alleen de staat benadelen maar ook op erge wijze de eerlijke belastingbetalers.

Volgt hun voorbeeld niet na.

Dat dit soort van slechte medeburgers verdwijne, doch dat tegelijkertijd de regering ertoe beslisse de steeds openstaande kranen van de onnuttige uitgaven toe te draaien.

Dat men ermede ophoude de eerlijke belastingbetaler uit te plunderen en hem zijn laatste briefje afhandig te maken.

Het vraagstuk hangt dus uitsluitend af van de parlementaire wil.

Het is dan ook aan de mandatarissen van de natie dat gij uw klachten, uw verwijten en uw vorderingen moet voorleggen.

De parlementairen moeten belangstelling tonen voor de intellectuelen en niet onverschillig blijven voor het lot van degenen die vrije beroepen uitoefenen.

Deze belangstelling is hun eigen wanneer het gaat om het lot van brede massa's.

De belasting die de advocaten en de geneesheren treft bezwaart hen soms tot aan de onteigening.

Hoe is een dergelijke toestand te rechtvaardigen?

Antwoord: de democratie beweert de vrijheid, de broederlijkheid en de gelijkheid te verdedigen.

Voor de aannemer, de uitbater van kansspelen, de winkelier, de geneesheer, de advocaat, worden honderdduizend franks inkomsten op dezelfde wijze belast; ziedaar wat de fiscale rechtvaardigheid betekent.

Nog niet zo lang geleden waren wij onderworpen aan het regime der dubbele taxatie in verband met het vermoeden van bedrog.

De meest oprechte verklaring werd vermoed tot 50 % bedrog in te houden.

Dit fiscaal schandaal heeft thans opgehouden; het Verbond der Belgische Advocaten heeft op zijn actief de diensten welke het aan onze confraters heeft bewezen door hardnekkig te strijden voor de afschaffing van dit schandelijk misbruik.

De gelijkheid voor de belasting zal nochtans spoedig verbroken zijn.

De gelijkheidsbelasting en de progressieve belasting zijn twee tegenstrijdige begrippen.

De verhoging van inkomsten leidt trapsgewijze tot de onteigening van het verdiend kapitaal.

Wordt de staat door deze uitpersing verrijkt?

Ik twijfel er aan: want wanneer ze niet bestond zouden talrijke vertraagde activiteiten, onderdrukte inspanningen volledig tot ontplooiing komen.

Men zal mij voorwerpen: dienen de belastingen gegrondvest te worden op basissen van gelijkheid? Ik antwoord zonder aarzelen, ja.

Heeft men dit echter gedaan? In schijn wel: in feite, niet.

Het zal mij niet moeilijk vallen te bewijzen dat in de tegenwoordige wetgeving de wijze van taxatie der vrije beroepen, balie en geneesherenkorps, een aanfluiting is van de gelijkheid.

Met Leon Blum, die door niemand zal verdacht worden van antidemocratische gevoelens, beroep ik mij op de tekst der Wetten van Plato (Plato was noch fascist, noch communist), aangehaald door Emile Faguet in zijn boek «Pour qu'on lise Platon», hoofdstuk VI, blz. 76.

«Er is slechts gelijkheid tussen ongelijke dingen in zoverre de verhouding bewaard wordt en het zijn de twee uitersten van gelijkheid en ongelijkheid die de opstandigheid in de staten veroorzaken.

«Niets is meer overeenkomstig met de waarheid, met het gezond verstand en met de goede orde dan de oude spreuk die zegt dat de gelijkheid de vriendschap verwekt.

«Wat ons in moeilijkheden brengt is dat het niet gemakkelijk is aan de rechtvaardige het soort gelijkheid te verzekeren dat dit uitwissel zal voortbrengen; want er zijn twee soorten gelijkheid die naar de naam op elkaar gelijken, doch die in werkelijkheid zeer verschillend zijn.

»De ene bestaat in het gewicht, het getal en de

»maat: er is geen enkele staat of geen enkele wetgever aan wie het niet gemakkelijk is deze gelijkheid te doen doordringen bij de verdeling der eerbewijzen, »door deze ter beschikking te laten van het lot.

»Maar zo gaat het niet met de waarachtige en de volmaakte gelijkheid, die het niet aan iedereen gemakkelijk gegeven is te onderkennen.

»Het onderscheid ervan behoort aan Jupiter en »bij de mensen vindt men het slechts zeer zelden.

»Maar toch is het weinige dat men ervan vindt, »hetzij in de publieke administratie, hetzij in het private leven, de oorsprong van al het goede dat er »zich voordoet.

»Het is die waarachtige gelijkheid die meer geeft »aan degene die groot is en minder aan degene die »kleiner is, doch aan de ene en de andere naar de »maat van zijn natuur.

»Zij brengt de eerbewijzen in verhouding met de »verdiensten en verstrekt de grootste eerbewijzen »aan degenen die zich het meest door de deugd hebben onderscheiden en de mindere eerbewijzen aan »degenen die minder deugd en opvoeding bezitten.

»Ziedaar in wat de rechtvaardige politiek bestaat, »naar dewelke wij moeten streven, mijn waarde Clynias, laten wij steeds de ogen gericht hebben op deze »gelijkheid bij de opbouw van onze nieuwe kolonie.»

Wie nu kon beter deze tekst interpreteren dan Leon Blum, zoals hij dit doet in zijn memories.

Ik schrijf zijn mening over opdat er desaangaande geen betwisting zou kunnen ontstaan.

«Deze tekst van Plato, waarvan Faguet het laat »voorkomen als zou hij hem niet begrijpen, kende ik »niet of ik herinnerde mij deze tekst niet.

»Ik ben er beschaamd om.

»Plato onderscheidt twee verschillende begrippen »van de gelijkheid.

»Van de ene kant de gelijkheid als gelijkwaardigheid, de gelijkheid die wordt uitgedrukt door een »rekenkundige identiteit en die bestaat in het gewicht, in het getal en in de maat.

»Deze eerste opvatting miskent de gelijkheid en zij »miskent alle verschil en alle onderscheid tussen de »individueën, t.t.z. hun natuurlijke ongelijkheid en zij »tracht deze te vernietigen, zij onderwerpt ze allen, »goedschiks of kwaadschiks, aan dezelfde regelen »van maat, getal en gewicht.

»Van de andere kant, de gelijkheid als rechtvaardigheid, die het menselijk wezen aanvaardt zoals het »is, die als een primair gegeven feit de verschillen en »de verscheidenheden erkent en bijgevolg de innerlijke ongelijkheid van de menselijke gegevens en »die zich uitdrukt niet door de numerieke eenvormigheid, maar door de juiste en rechtvaardige verhouding die gehandhaafd wordt tussen de ongelijke »menselijke gegevens.

»Het is zij die meer geeft aan degene die groot is »en minder aan degene die minder is.

»De gerechtigheid, besluit Plato, is niet anders dan »de gelijkheid tussen ongelijke dingen, overeenkomstig hun natuur.

»En deze bepaling schijnt mij bewonderenswaardig. »De gerechtigheid, de gelijkheid bestaan er in de verhouding te handhaven tussen de natuur en de maatschappij en dientengevolge in de maatschappij geen »andere ongelijkheden te dulden dan diegene die de »uitdrukking zijn van de natuurlijke ongelijkheden.

»Het is mij steeds voorgekomen dat de gelijkheid »vooral bestond in de eerbied voor de verscheidenheid

» en, bijgevolg, voor de natuurlijke ongelijkheid. De » formules van de gelijkheid zijn niet «Allen aan de » meetstok» of «Allen in dezelfde zak», maar wel » «Ieder op zijn plaats» en «Aan ieder wat hem toe- » komt». »

Welnu in deze tijd worden op fiscaal gebied alle leden van de Balie met dezelfde meetlat gemeten.

U zult opwerpen dat het volk souverain is.

Dit is wettelijk en grondwettelijk juist.

Wettelijk houdt de politieke gelijkheid zich niet bezig met de natuurlijke ongelijkheden; de academicus wordt als burgerenheid op dezelfde rang geplaatst als de dokwerker.

Dient deze politieke democratie versmolten te worden met het sociaal regime?

Neen.

Er is geen sociaal regime, er is geen sociale democratie, zonder natuurlijke keuze der elites.

Zoals Leon Blum het zegt, kan de politieke gelijkheid slechts zijn de gelijkheid als geijkwaardigheid.

Het is dus «volkomen rechtmatig het politiek systeem te laten berusten op de valse gelijkheid van Plato».

» Maar op deze grondslag verheft zich dan traps- » gewijze het sociaal systeem dat niets anders is dan » de collectieve organisatie van de arbeid en van de » voortbrengst. »

En hoe kan nu deze organisatie opgevat worden?

«Van dit standpunt uit komt het er niet meer op » aan al de sociale eenheden de uitoefening van » gelijke rechten te waarborgen, doch wel voor de » complexiteit van de sociale taken en van de sociale » behoeften, op de best mogelijke wijze gebruik te » maken van de ongelijke verscheidenheid der indi- » viduële temperamenten en dientengevolge zal de » «ware gelijkheid» van Plato terug haar plaats her- » nemen... »

Wij leven niet onder een collectivistisch regime en wij worden onbillijk behandeld zodra wij een winstgevend vrij beroep uitoefenen.

Onder de ware gelijkheid zouden de elites, die door selectie aan het licht zijn gekomen, die beheerst worden door hun verplichtingen, die onder de toepassing vallen van wetten welke hun bijzondere normen opleggen, die onder het toezicht staan van Orden die hun een strenge tucht voorschrijven, niet een aristocratie moeten vormen, doch de plaats moeten innemen die aangewezen is door de werkelijke gelijkheid. «Aan elkeen wat hem toekomt».

In de tegenwoordige tijd bestaat er niets van dien aard. Alles schijnt samen te zweren tegen de Balie: de mening van de onwetenden, een zekere onverschilligheid van de pers, de menigvuldige vooringenomen gedachten van de menigte, de onverschilligheid van zekere confraters en deze van Kamer en Senaat, het ontbreken van sociale wetten en niet het minst de wreedheid van de fiscale wetten, waarvan de toepas-

sing degenen die een vrij beroep uitoefenen belet waarborgen te nemen tegen een minimum risico.

Voorzeker was het rechtmatig de rechten en voordelen, die exclusief aan de aristocratie waren voorbehouden, af te schaffen.

Is zulks een voldoende reden om een nieuwe bevoorrechte klasse te zien ontstaan die de legitimiteit van deze verkapte restauratie steunt op de macht van het getal?

Confraters, wie zou deze zo eenvoudige, zo ware, zo klaarblijkelijke dingen kunnen tegenspreken?

Wat dient er gedaan? Het heeft geen nut te praten of te schrijven, er dient gehandeld te worden.

Tracht u zelf te verdedigen met het talent, de kunst, het geweten en de inspanning, waarvan degenen partij trekken die zich in alle omstandigheden tot U wenden en op U vertrouwen.

Op welke wijze?

Er is een middel om het doel te bereiken.

Als Oud-Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten heb ik aan deze eer, die vier jaar geduurd heeft, de aangenaamste herinnering bewaard.

Voortdurend in betrekking met mijn Vlaamse confraters heb ik hen leren kennen en begrijpen, hen leren waarderen en liefhebben, en beter dan wie ook heb ik kunnen vaststellen wat de verdediging van het beroep van hen mag verwachten.

Zij zijn allen, zij dienen allen, aangesloten te zijn bij het Verbond, evenals hun Waalse en hun Brusselse confraters, waarvan zij de vrijmoedigheid, de energie, de oprechtheid en de vriendschap hebben kunnen waarderen.

Ik vraag hen allen een praktische en dringende plicht te begrijpen.

Het leven van het Verbond mag zich niet beperken tot toevallige en voorbijgaande werkzaamheden.

Het eist het in het leven roepen van een vitaal centrum van waaruit een voortdurende actie zou uitgaan.

Richt het Huis der Advocaten op!

U zult er allerlei diensten onderbrengen, waarbij zal voorkomen een organisatie van «Fiscaal verweer».

Om zulks te bereiken zoudt ge van uw confraters bijdragen moeten vragen die niet meer even miniem of onvoldoende zouden zijn als nu.

Stelt U niet meer tevreden noch met woorden, noch met redevoeringen, gaat over tot daden van verwezenlijking.

De dag dat de zetel van de actie opgericht en in werking zal zijn, zult U zeer gemakkelijk degenen die U noch vrezen, noch kennen tot de rede brengen en tot de vereiste hervormingen kunnen bewegen, daar alleen het individualisme in deze tijd de bron is van alle onmacht.

*Theo COLLIGNON,
Oud-Stafhouder der Balie van Luik,
Oud-Voorzitter van het
Verbond der Belgische Advocaten.*

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

De "Aangifte van Overlijden" en de behandelende geneesheer

In deze tijd van snelle — wellicht te snelle — wijziging van de wetten en reglementen, die ons leven en ons beroep ordenen, willen wij even stilstaan bij de tekst van het «Aangifte bulletijn van overlijden».

Sedert enkele maanden werden in alle provincies de geneesheren verzocht eenzelfde aangifte bulletijn te gebruiken.

Dit bestaat uit drie stroken:

Stroken B en C zijn bestemd voor het opmaken van juiste statistieken door de diensten van het ministerie van Volksgezondheid.

Gezien het ontbreken van iedere wettelijke reglementering rekent men daarbij uitsluitend op de goede wil van de geneesheren. De houding welke tenslotte de geneesheren zullen aannemen tegenover de vernieuwing zal afhangen van het vertrouwen, dat zij hebben in de administratie.

Het belang van die samenwerking voor de ontwikkeling der volksgezondheid zal wel niemand ontgaan.

De tekst van strook A is de volgende voor de provincie Antwerpen:

- «Aangifte van Overlijden.
- » Strook A (te bewaren door het gemeentebestuur).
- «Gemeente
- » Administratief arrondissement
- » N° van acte in het overlijdensregister
- » Naam en voornamen
- » Wedwnaar of echtgenoot (1) van
- » Gewone verblijfplaats
- (gemeente, straat, nummer)
- » Datum (dag, maand, jaar) en uur van overlijden
- » Plaats van overlijden (ten huize, in een hospitaal, op de openbare weg, enz.)
- » Beroep, ambacht, ambt met nauwkeurige vermelding van de aard)
- » Ik bevestig dat het een natuurlijke dood geldt. (2)
- » (1) Schrappen wat niet past.
- » (2) Melding alleen te behouden voor zover ze past.

Wij hebben in die tekst duidelijk twee delen.

Enerzijds de algemene gegevens en anderzijds de geijkte formule waarbij de behandelende geneesheer de natuurlijkheid van de dood bevestigt.

* * *

Wat de algemene gegevens betreft willen wij alleen volgende opmerkingen maken:

1. Wij vinden geen eenvormigheid in de tekst voor de verschillende provincies, hetgeen o.i. spijtig is.

2. Naar de gegeven onderrichtingen mogen de algemene gegevens opgetekend worden: door de geneesheer, door de gemeentediensten of door een ander persoon, maar zij moeten telkens door de gemeentediensten nagezien worden.

Veel geneesheren vinden het nutteloos tijdverlies te wachten tot de gemeentediensten nazicht deden, voor zij naamtekenen.

Daar echter alleen de geneesheer de strook A zal tekenen, is hij dan ook alleen verantwoordelijk voor de juistheid der algemene inlichtingen? B.v. is het de geneesheer of zijn het de gemeentediensten die instaan voor de juistheid van de opgave van het uur van overlijden?

Nadere richtlijnen zouden moeten gegeven worden of een andere typologische schikking gevonden, zodat ieder bepaald weet waarvoor hij verantwoordelijk is.

Deze opmerkingen lijken ons overigens toch maar bijkomstig.

Van groter belang achten wij de dwingende noodzaak de laatste zin te wijzigen, waar de behandelende geneesheer moet tekenen: Ik bevestig dat het een natuurlijke dood geldt.

Wij willen trachten de redenen aan te halen die ervoor pleiten die zin te vervangen door: Ik bevestig dat deze persoon gestorven is.

Op één uitzondering na — die wij verder aangeven — bestaat er geen enkele wet, die de behandelende geneesheer verplicht de dood van iemand aan de overheden te melden. A fortiori is er geen wet die hem verplicht te zeggen dat de dood natuurlijk was.

Volgens artikel 77 van het Burgerlijk Wetboek mag er geen begrafenis plaats hebben zonder de toestemming van de ambtenaar van de burgerlijke stand. Toelating tot begraven, gegeven nadat die ambtenaar ter plaatse bij de afluigige geweest is, om zich zelf van de dood te vergewissen. Hij moet dwingend zelf de dood vastgesteld hebben.

Hij mag zich laten vergezellen van een geneesheer. Deze laatste en deze alleen — niet de behandelende geneesheer — wordt dan een soort deskundige, ontslagen van ieder beroepsgeheim.

Men zou menen dat de bedoeling van de wetgever eenvoudig was, de dood te doen vaststellen. Het zou dan volstaan te verklaren: vanaf die uur, die dag, heeft de persoon opgehouden te leven, zodat vanaf dit ogenblik b.v. de huwelijksgemeenschap niet meer bestaat, een nalatenschap open verklaard wordt, een bepaald contract gewijzigd werd (levensverzekering), enz.

Dit zijn alle gewichtige burgerlijke aangelegenheden. Wij zijn de mening toegedaan, dat moest men alleen aan de behandelende geneesheer vragen, het enkel feit van de dood vast te stellen, niemand daartegen enig bezwaar zou in te brengen hebben.

Maar men vraagt uitdrukkelijk aan de behandelende geneesheer te bevestigen dat de dood natuurlijk was.

Het is duidelijk dat de bedoeling van de wetgever was, de toelating tot begraven enkel te verlenen wanneer de doodsoorzaak voldoende bepaald was; als er niets verdachts te weerhouden viel.

De ambtenaar van de burgerlijke stand moet niet alleen de dood vaststellen, maar hij krijgt een, als wij durven zeggen, pre-politionele rol of functie toebedeeld.

Men heeft met een licht gemoed die pre-politionele rol van de ambtenaar afgewenteld op de behandelende geneesheer.

Voor zekere collegas en magistraten zal het betoog wellicht niet welgevallig zijn, dat het gerecht over andere inlichtingsbronnen moet beschikken; dat de gemeenschap het recht niet heeft te rekenen op de schending van het beroepsgeheim door de behandelende geneesheer om tot de waarheid te komen in strafzaken. Ook artikel 77 van het Burgerlijk Wetboek voorziet dat de ambtenaar van de burgerlijke stand zal vergezeld zijn desnoods door een geneesheer, die niet de behandelende geneesheer zal zijn.

Anderen zullen zeggen dat het eigenlijk zonder veel belang is, dat de behandelende geneesheer het beroepsgeheim hier prijsgeeft, omdat het toch maar zelden gebeurt dat alleen de behandelende geneesheer weet dat de dood niet natuurlijk was. Dit zou eigenlijk een argument kunnen zijn voor onze stelling. Als het dan toch zo zelden gebeurt dat alleen die practicus ervan op de hoogte is dat de dood niet natuurlijk was, dan heeft het ook geen zin, juist hem met die pre-politionele rol te belasten.

Graag zouden wij de feitelijke statistiek kennen van de gevallen waarin de behandelende geneesheer alleen — of nagenoeg alleen — was om de feitelijke toedracht van het overlijden te kennen en waar hij gemeend heeft te moeten spreken.

Om het weglaten van bedoelde zin in de aangifte te bepleiten, willen wij vooral erop wijzen dat het nieuwe stelsel onhoudbaar is, omdat het de behandelende geneesheer in een onverkwikkelijke situatie kan brengen. Het is, menen wij, voldoende, dat een voorgestelde doenwijze een burger in dergelijke situatie kan brengen om het stelsel ongewenst te achten. Immers het kan gebeuren dat de geneesheer zich voor het volgende dilemma geplaatst ziet :

ofwel *moet* hij valselijk verklaren dat de dood natuurlijk was, hoewel hij weet dat dit vals is;

ofwel *moet* hij zwaarwichtige geheimen prijsgeven, hoewel hij in geweten oordeelt dat dit ongewenst is of zelfs schadelijk kan zijn.

Voor dit dilemma geplaatst zijn er geneesheren, die, wetens en willens, soms stelselmatig, valsheid plegen in geschriften.

Ziehier twee typische voorbeelden :

1) Bij zelfmoord.

Dit is een niet natuurlijke dood, in de gebruikelijke betekenis van het woord.

Gewoonlijk is dit voor de familie een gewichtig geheim en iedere inmenging van de overheden — hoe discreet ook — wordt aanvaard als een onkiesheid.

Zekere geneesheren delen deze zienswijze en verklaren dat de dood natuurlijk was. Dit trouwens des te gemakkelijker dat de zelfmoord toch geen delict is. Nochtans, bij zelfmoord vraagt het Parket dat een onderzoek zou ingesteld worden omdat men nooit kan weten of achter een zg. zelfmoord geen eigenlijke moord schuil gaat.

2) Bij misdadige vruchtafdrijving, gevolgd door de dood van de vrouw, die al dan niet met de misdadige handeling instemde.

Het gaat hier zeker om een strafbare daad. Het Parket zou dus alle redenen hebben om een onderzoek in te stellen. Zelfs als de vrouw voor zij sterft zg. bekend de bewuste daad zelf, op haar eigen persoon, gepleegd te hebben. Deze bekentenis zal er immers soms alleen toe strekken — nu er toch niets meer aan te verhelpen is — de daden van een ander persoon te dekken.

Het is zeldzaam dat een behandelende geneesheer dergelijke doodsoorzaak aan de overheden meldt, wanneer hij er alleen kennis van heeft, zelfs als hij weet wie de daad stelde. Een professor aan een onzer universiteiten vertelde mij, dat hij aan zijn leerlingen voorhoudt nooit dergelijke doodsoorzaak te melden.

Misschien omdat de geneesheer de eer van de aflijvige niet in het gedrang wil brengen, vooral als er kinderen zijn. Zeker altijd omdat de geneesheer weet dat de andere vrouwen een ongeschonden vertrouwen in hem moeten hebben, omdat de schrik verdragen te worden — zij het na de dood — hun niet weerhoude bij de geneesheer te komen voor het te laat is.

Wanneer nu de zin : « Ik bevestig dat het een natuurlijke dood geldt », vervangen wordt door de zin : « Ik bevestig dat deze persoon gestorven is », dan is er geen dilemma meer, er kan geen valsheid zijn in geschriften. De geneesheer kan in geweten een zich onthouden wellicht rechtvaardigen, er is geen mogelijke verrechtvaardiging van de valsheid. Is het niet paradoxaal, dat zekere geneesheren valse verklaringen moeten afleggen, om het vertrouwen van sommige zeer ongelukkige cliënten te kunnen behouden ?

Anderzijds kan het toch gebeuren, dat de genees-

heer meent in geweten of door de wet verplicht te zijn een niet natuurlijke dood kenbaar te maken. Hier is het klassiek zijn toevlucht te nemen tot het geval, waarbij onschuldigen, van moord verdacht, zwaar dreigen gestraft te worden, terwijl de geneesheer voor hun onschuld kan getuigen, door de werkelijke daders aan te klagen. Dit is echter zeer romantisch-sentimenteel.

Er zijn immers genoeg andere gevallen, b.v. als de geneesheer weet dat er een uitsluitingsclausule is aan een gewichtig levensverzekeringscontract, als de geneesheer alleen weet dat de dood het gevolg is van een werkongeval, enz.

Wij begrijpen dat in zekere gevallen kan en zal gesproken worden.

Volgens de Belgische rechtspraak mag de behandelende geneesheer inderdaad spreken, niet alleen wanneer hij door het gerecht ondervraagd wordt, maar ook spontaan. Hier volgt een enkele uitspraak, deze van 18 november 1891, ~~geveeld~~ door de Rechtbank van Brussel in een burgerlijke zaak, waarbij bepaald wordt dat de behandelende geneesheer, die de dood van zijn cliënt niet kan verklaren, het als zijn plicht kan aanzien, dit mede te delen aan de Procureur des Konings en dat deze mededeling mag aanzien worden noch als klacht, noch als verklaring.

Daaruit leren wij dat de geneesheer in die gevallen niet alleen de door ons voorgestelde formule : « Ik bevestig dat deze persoon gestorven is », eventueel kan aanvullen b.v. met de woorden : « welke dood ik onvoldoende kan verklaren », maar dat hij zich ook spontaan, rechtstreeks tot de Procureur des Konings kan wenden.

In zekere gevallen kan de geneesheer denken dat de wet hem niet alleen toelaat maar dat de wet hem de verplichting oplegt te spreken.

Inderdaad vinden wij volgens artikel 30 van het Wetboek voor Strafvordering, dat ieder burger, welke getuige was o.a. van een aanslag tegen het leven van een persoon, er de Procureur des Konings van op de hoogte moet brengen.

Is het niet opmerkelijk dat de wetgever, de burgers wel aanzet dergelijke verklaringen te doen, maar zo kwaadschiks dat hij geen sancties heeft willen voorzien voor het niet nakomen van gemeld artikel 30.

Wij onderlijnen ook de woorden « getuige was », er is nog een onderscheid te maken tussen hetgeen de geneesheer vaststelt en hetgeen hem in de spreekkamer medegedeeld wordt.

Wat meer is, er wordt algemeen aangenomen dat de verplichtingen voortvloeiende uit artikel 30 W.S.V. niet moeten nageleefd worden, wanneer de getuige een persoon is, bedoeld door artikel 458 van het Strafwetboek, wanneer de vaststelling gebeurde bij het uitoefenen of ter gelegenheid van het uitoefenen van zijn beroep.

Dit artikel 458 van het Strafwetboek bepaalt dat als de geneesheer, heelkundige, apotheker, vroedvrouw en alle andere personen, die wegens hun staat of beroep houder zijn van geheimen hun toevertrouwd, zullen gestraft worden, als zij die geheimen kenbaar maken in andere omstandigheden, dan wanneer zij als getuige opgeroepen worden of door de wet verplicht worden te spreken.

Welke zijn dan de omstandigheden waarin de wet de geneesheer verplicht de dood kenbaar te maken ?

Er is er maar één.

Er is namelijk de aangifte van de doodgeboorte.

De artikelen 55 tot 57 van het Burgerlijk Wetboek bepalen dat de behandelende geneesheer verplicht is een overlijdensattest te geven wanneer hij getuige was, in zekere door de wet welbepaalde omstandig-

heden, van de bevalling van een doodgeboren kind. Hier is dus enkel sprake van de aangifte van de dood, niet van de doodsoorzaak.

Wij willen niet stilstaan bij artikel 20 van het Koninklijk Besluit van 31 Mei 1885.

Immers als ieder geneesheer, die geroepen is in gevallen welke aanleiding zouden kunnen geven tot een rechterlijk onderzoek, er onmiddellijk kennis moet van geven aan de rechterlijke overheden, dan is de geneeskunde onmogelijk, daar niemand de geneesheer nog zal vertrouwen.

Daarbij kan artikel 20 slechts van toepassing zijn in de mate waarin het verenigbaar is met artikel 458 Strafwetboek.

Dit artikel 20 is overigens wel belangrijk in de mate dat het de geneesheer toelaat, die gevallen aan te geven, waarbij hij meent dat de cliënt enkel kan gereë worden door tussenkomst van de overheden, b.v. bij vergiftiging, kindermishandelingen, ouderlin-verwaarlozing, enz.

* * *

De formule: «Ik bevestig dat deze persoon gestorven is», waarachter de behandelende geneesheer

desgewenst kan schrijven: «welke dood ik niet voldoende kan verklaren», lijkt ons de enige geschikte.

Wij begrijpen dat men er aan gedacht heeft de behandelende geneesheer met een pre-politionele rol te belasten, hoewel ons dit ongelukkig schijnt.

Zekere magistraten en zekere geneesheren, beziel met een prijzenswaardige ijver de waarheid te kennen, moedigen de geneesheren aan op de weg van een zo breed mogelijk aangifte.

Die magistraten, hoewel zij het geheim van de priester zo absoluut zien, dat hem zelfs geen vragen gesteld worden, willen niet nalaten de geneesheer te ondervragen, zelfs als zij intiem overtuigd zijn van de noodzakelijkheid van het geneeskundig beroepsgeheim.

In de aangifte van overlijden werden de woorden «natuurlijke dood», als vanzelfsprekend aangewend.

Wij hopen u overtuigd te hebben, zoniet van de noodzakelijkheid deze woorden te laten wegvallen, dan toch van de gewichtigheid van de principiële bezwaren er tegen.

Dr. Jac. RAVESCHOT,
Geneesheer psychiater,
Licenciaat in de criminologie.

RECHTSPRAAK

HOF VAN ASSISEN TE TONGEREN

22 november 1955.

Voorzitter: M. L. Ulrix.

Bijzitters: MM. L. Driessen en R. Odeurs.

O.M.: M. L. Cappuyns.

Advocaten: Mrs. Knapen, Geukens, Van Deurzen, Wauters en Gruyters Jr.

Strafrecht. — Methoden van onderzoek. — «Narco-analyse», «choc amphetaminique» en «choc électrique» niet toelaatbaar. — Aanslag op de psychische integriteit van het individu. — Ondoeltreffendheid. — Risico. — «Phycho-galvanographie» en «electro-encephalographie» wel toelaatbaar.

Wanneer twee groepen experts aangaande de toerekeningsvatbaarheid van een betichte en aangaande de mogelijkheid dat deze betichte krankzinnigheid zou veinzen, er volstrekt tegenstrijdige meningen op nahouden, bestaat er aanleiding een derde college van psychiaters aan te stellen.

Het zal nochtans niet toegelaten zijn aan deze experts op betichte zekere moderne onderzoeksmethoden toe te passen, zoals «de narco-analyse», de «choc amphetaminique» en de «electrische choc». Dergelijke methoden betekenen een aanslag op de psychische integriteit van de mens en het aanwenden ervan zou het gerecht in discredit brengen.

Deze methoden zijn tevens ondoeltreffend en bieden een zeker gevaar voor de gezondheid van de betichte; zij zijn daarbij inopportuun, daar de toestand waarin betichte gebracht wordt, zijn geval zou kunnen verzwaren of derden in het gedrang brengen. Daarom dient dan ook het gebruik van deze methoden volstrekt uitgesloten te worden.

Een geestesziekte «veinzen» is vanwege betichte feitelijk een middel ter verdediging, een loochenen, wel niet nopens de feiten, doch ten overstaan van de toerekenbaarheid. Wanneer de samenleving de

rechten van de verdediging dient te eerbiedigen, heeft zij weliswaar ook de plicht de schuld en de toerekenbaarheid van een betichte te bewijzen, doch te dien einde mogen alleen «faire», doeltreffende en gevaarloze middelen gebezigd worden.

Dezelfde bezwaren bestaan niet tegen onderzoeksmaatregelen als de «psycho-galvanographie» en de «electro-encephalographie», daar deze het intellectueel potentieel van de betichte ongerept laten, geen druk uitoefenen op zijn vrije wil, geen enkel ernstig psychisch gevaar bieden en tot belangwekkende vaststellingen kunnen leiden. In deze omstandigheden mogen deze onderzoeksmethodes de voorrang verkrijgen op het recht van verdediging.

O. M. t/ Bergans V., Jeugmans M. en Vanstapel F.

Overwegende dat Bergans Victorine Hubertine ervan beschuldigd wordt te Engelmanshoven, op 22 juli 1953, vrijwillig met het oogmerk om te doden en met voorbedachte rade, een doodslag gepleegd te hebben op de persoon van Vansimpens Léopoldine;

Overwegende dat na volledige bekentenissen te hebben afgelegd en na tevens, mits zekere varianten, de drijfveer bekend gemaakt te hebben die haar tot het plegen van deze misdaad had aangezet, beschuldigde plotseling en na een hechtenisduur van ongeveer vier maanden, een houding aannam die aan de gaafheid van haar geestesvermogens deed twifelen;

Overwegende dat een deskundig onderzoek werd bevolen en toevertrouwd aan de heren De Greef, Decoster en Van Looy; dat deze experts er toe hebben besloten dat de besproken houding van beschuldigde uit te leggen is door simulatie;

Overwegende dat door arrest van het Hof van Beroep te Luik, Kamer van Inbeschuldigingstelling, gewezen op 10 november 1954, de heren Franssen, Mathys en Stefens ermee belast werden beschuldigde te onderzoeken en hun advies uit te brengen nopens haar geestestoestand;

Overwegende dat laatstvermelde deskundigen de

mening hebben uitgebracht dat Bergans niet aan simulatie doet, doch dat haar geestestoestand is gekenmerkt door een hysterische reactievorm, namelijk door een Ganser-syndroom met lichte bewustzijnsstoornissen, behorende tot de grote groep der «Haft-Psychosen»;

Overwegende dat tijdens hun verschijsning en hun onderhoor vóór het Hof van Assisen, bedoelde experten op hun wederkerige standpunten zijn gebleven, de eerstgenoemden formeel beweerend dat beschuldigde krankzinnigheid veinst en de laatstvermelden even stellig voorhoudend dat zij op het huidig ogenblik volledig ontoerekenbaar is;

Overwegende dat de argumenten en de redeneringen van de ene noch van de andere van deze specialisten in de psychiatrie aan het Hof voldoening hebben geschonken;

dat tevens de verdedigers van beschuldigde evenmin een overtuiging hebben opgedaan, zodat zij besluiten hebben neergelegd het Hof aanzoekend een nieuw college van experten aan te stellen, dewelke de laatste wetenschappelijke methodes zouden aanwenden om ter zake meer licht bij te brengen;

Overwegende dat dit Hof door arrest van 28 juni 1955, de heren Divry, Bobon en Mees in hoedanigheid van deskundigen heeft benoemd, om op hun beurt de beschuldigde aan een grondig medisch en psychiatrisch onderzoek te onderwerpen;

dat door arrest van 11 juli 1955, dokter Mees, die verklaard had zijn opdracht niet te kunnen aanvaarden, vervangen werd door dokter Collon;

Overwegende dat door schrijven gericht tot de heer Voorzitter van het Hof van Assisen, dd. 25 augustus 1955, de aangestelde deskundigen ter kennis van bedoelde magistraat hebben gebracht dat het hun onmogelijk zou zijn hun opdracht tot een gunstig einde te brengen zonder aanwending van moderne en gebruikelijke opsporingsmethodes, zoals «narco-analyse, choc amphetaminique, psychogalvanographie, choc électrique et cardiazolique, etc.»; dat zij dan ook het Hof hebben aangezocht hun de toelating te verlenen beschuldigde aan het lichaam te onderzoeken, ten einde — door het gebruik der aangeduide middelen — een gebeurlijke simulatie of sursimulatie te ontdekken;

Overwegende dat tijdens haar terechtzitting van 22 november 1955, het Hof de experten aan een diepgaand onderhoor onderworpen heeft, met het doel een preciese kennis op te doen van de voorgestelde methodes, ten einde aldus te kunnen oordelen over hun toelaatbaarheid, hun doeltreffendheid en hun gebeurlijk gemis aan gevaar — zowel op lichamelijk als op geestesgebied — ten overstaan van de persoon op wie ze zouden toegepast worden;

1. Wat de «narco-analyse», de «choc amphetaminique» en de tussen de aderen ingespoten cardiasol betreft :

Overwegende dat daardoor beoogd en bekomen wordt dat de persoon die aan een dergelijke behandeling onderworpen wordt, in een *schemertoestand* komt te verkeren, zich situerend tussen het slapen en het waken, waarbij de controle van de hogere geestesvermogens wordt opgeheven, althans verminderd, met het gevolg dat het de experten mogelijk wordt, dank zij de houding die een beschuldigde er alsdan op nahoudt, evenals dank zij de uitlatingen die hem in die omstandigheden ontgaan, te concluderen of hij werkelijk door erge geestesstoornissen of erge geesteszwakheid is aangetast, ofwel of hij dergelijke stoornissen of zwakheid veinst;

Overwegende dat deze beknopte uiteenzetting duidelijk aantoonst dat indien het bewustzijn van de beschuldigde niet volledig wordt opgeheven, dit laatste nochtans in een zekere mate wordt gesmoord, terwijl zijn vrije wil alleszins ruimschoots onderdrukt wordt, zodat hij gedragingen aanneemt en woorden uitspreekt waartoe hij in normale omstandigheden niet zou toestemmen;

A. Niet-toelaatbaarheid van de voorgestelde experimenten :

Overwegende dat hieruit voortvloeit dat de voorgestelde psychiatrische onderzoeksmethodes niet bruikbaar zijn, wijl zij een aanslag betekenen op de *psychische integriteit* van de mens, aan wie zij een kostbaar goed zoeken te ontnemen, namelijk de controle over zijn meest intieme gevoelens en de beschikking over zijn vrije wil; dat zij daarenboven een aanslag daarstellen die, moest hij toegelaten worden, voor gevolg zou hebben de Rechterlijke Macht in discrediet te brengen, zoniet haar alle achtung te doen verbeuren, daar het toch niet opgaat een menselijk wezen, hoe laag het ook moge gevallen zijn, in een toestand van beneveling te brengen, ten einde alsdan zijn wijze van handelen gade te slaan;

Overwegende dat het niet is omdat wetenschappelijke uitvindingen worden voorgesteld, door geleerde benamingen gekenmerkt, dat de toepassing van «narco-analyse» en dergelijke een minder verlagend karakter zou vertonen — zowel in hoofde van de patiënt als in hoofde van de Overheid die ze gelast — als het bedwelmen van een beschuldigde bij middel van dronkenmakende vloeistoffen, waardoor eveneens, door het bevrijdend en onthullend karakter van bedoeld hulpmiddel, positieve resultaten kunnen bereikt worden;

Overwegende weliswaar dat men aanvoert dat het ter zake niet gaat om onthullingen te bekomen nopens de feiten en nog minder bekentenissen vanwege de beschuldigde, maar enkel en alleen om te weten te komen of zij ja dan niet door een geestesafwijking aangetast is en dat het logisch is dat de psychiatrische wetenschap al de passende methodes aanwent die door de moderne uitvindingen ter harer beschikking worden gesteld;

dat het echter behoort opgemerkt te worden dat hier niet alleen wordt nagespoord aan welke geestesziekte de beschuldigde zou kunnen lijden, maar dat essentieel dient te worden onderzocht of zij soms niet deze of gene geestesziekte *veinst*;

dat bijgevolg degenen die de hogeraangehaalde stelling voorstaan, uit het oog verliezen dat veinzen feitelijk een middel ter verdediging is, een loochenen, wel niet nopens de feiten, doch ten overstaan van de toerekenbaarheid;

Overwegende ongetwijfeld dat indien de rechten van de verdediging hoeven geëerbiedigd te worden, zulks niet beduidt dat zij volstrekt onaantastbaar zijn; dat inderdaad naast het recht van verdediging het recht en de plicht van de samenleving oprijst de plichtigheid en de toerekenbaarheid te bewijzen van degenen die de sociale orde storen, maar dat bij deze bestrijding alleen toelaatbare, dit zijn «faire», doeltreffende en gevaarlose middelen mogen gebezigd worden;

Overwegende dat reeds uitvoerig werd aangetoond dat de «narco-analyse» en dergelijke praktijken, op grond van insputingen van verdovende, exciterende of deprimerende stoffen, niet toelaatbaar zijn, omdat zij een element van list of verrassing inhouden van

zodanig aard dat het onwaardig is van het Gerecht bedoelde methodes te veroorloven of te gelasten.

B. Doeltreffendheid :

Overwegende dat het Hof eveneens de doeltreffendheid van de voorgestelde methodes betwijfelt, daar waar de experten bekend gemaakt hebben dat zij *genezende kracht* (effet curatif) bezitten, bij een krankzinnige heldere tussenpozen kunnen doen ontstaan en hem van het *angstcomplex*, waaraan hij onderhevig is, kunnen bevrijden;

Overwegende dat de ondoeltreffendheid van bedoelde methodes in het onderhavig geval in het oog springt, gelet op het feit dat precies door sommige deskundigen volgehouden wordt dat beschuldigde Bergans zich in een *stuporeuse* toestand bevindt, te wijten aan wroeging, angst of onzekerheid over haar lotsbestemming; dat indien bijgevolg het curatief uitwerksel van de insputing niet definitief is, de experten de beschuldigde gebeurlijk als normaal zullen beschouwen, terwijl het niet vaststaat in welke toestand zij zal verkeren bij haar naaste verschijning vóór het Hof; dat bijgevolg vergissingen niet uitgesloten zijn.

C. Risico van de experimenten :

Overwegende dat de experten staande houden dat het toedienen van de narcose practisch geen gevaar oplevert, tenzij een gering risico van « thrombophlébite », hetwelk nog in de meest brede mate verminderd wordt door hun waakzaamheid op het gebied van het weerstandsvermogen van de ingespotene;

Overwegende dat dit risico, hoe onbeduidend het ook moge blijken, van aard is om de toevlucht tot deze methode uit te sluiten, daar het steeds mogelijk is dat een menselijk organisme anders reageert dan de meest bekwame en gewetensvolle geneesheer het voorziet; dat het dan ook niet mogelijk is een persoon, van wie schijnbaar geen toestemming kan bekomen worden, aan het risico van levensgevaar of zelfs maar van enige ziekte te onderwerpen.

D. Gebrek aan opportuniteit van de maatregel.

Overwegende ten overvloede dat een beschuldigde in zijn slaaptoestand tot onthullingen kan overgaan, waarbij zijn geval wordt verzwaard of waarbij derden in het gedrang worden gebracht;

Overwegende weliswaar dat de experten oordelen dat de aldus afgelegde verklaringen *meestal* onbetrouwbaar zijn en daarom *in het algemeen* niet in hun verslag zullen opgenomen worden, evenmin als zij aan het Gerecht kenbaar zullen gemaakt worden; dat echter de Rechterlijke Macht zich met dat standpunt niet kan verenigen, daar zij haar *volledige* controle op de verrichtingen van de deskundigen niet kan afleggen, zonder in feite aan haar taak van recht spreken te verzaken;

Overwegende dat het aldus *gelegen* voorkomt, hetzij om een conflict tussen de Magistratuur en de experten te vermijden, hetzij om niet onrechtstreeks te vernemen hetgeen niet rechtstreeks behoort nagespoord te worden, af te zien van alle middelen waarbij een persoon in onbewuste of onder-bewuste toestand wordt gebracht.

2. Wat de « choc électrique » aangaat :

Overwegende dat hiermede een electrische stroom van een bepaalde intensiteit door de hersenen wordt gevoerd, waardoor de persoon in volledig bewusteloze toestand wordt gebracht, nadien en daartengevolge een kunstmatig opgewekte epileptische crisis onder-

gaat, gepaard met een totale, doch geleidelijk ophoudende beneveling op intellectueel gebied;

Overwegende dat hieruit voortvloeit dat om reeds breedvoerig opgesomde redenen en « a fortiori », dusdanig middel moet geweerd worden, zonder te gewagen van de zware lichamelijke accidenten die het kan naslepen (breuk van ledematen of van wervelkolom);

Overwegende dat daarenboven de bloedvaten van de hersenen op gewelddadige wijze worden samengetrokken (« contractés »), hetgeen alleszins een gekenmerkte aanslag op de fysieke integriteit daartelt.

3. Wat de « psychogalvanographie » en de « électro-encéphalographie » betreft :

Overwegende dat de eerste navorsingsmaatregel beoogt een lichte en ternauwernood waarneembare electrische stroom door de opperhuid (« téguments ») te leiden, waardoor belangrijke emotieve reacties tot uiting komen, zonder beïnvloeding van de menselijke wil, doch eveneens zonder verschalking ervan; dat de tweede er in bestaat een diagnose op te bouwen door de enkele opneming van de cerebrale stromen die de activiteit van de hersenen beheersen, eveneens met uitsluiting van iedere storing van de menselijke geest;

Overwegende dat het aldus blijkt dat beide experimenten het intellectueel potentieel van een beschuldigde ongerept laten, evenals zij in gener mate enige druk uitoefenen op zijn vrije wil; dat zij tevens absoluut gevaarloos zijn en, desondanks, naar het gevoelen van de deskundigen, tot belangwekkende vaststellingen kunnen leiden;

Overwegende bijgevolg dat er geen bezwaar voorhanden is om ze in het onderhavig geval toe te laten;

Overwegende dat — ten aanzien van de « psychogalvanographie » zou kunnen opgeworpen worden dat bedoelde behandeling een aanslag inhoudt op de fysieke integriteit van de mens, wijl een lichte electrische stroom door zijn opperhuid wordt gevoerd;

Overwegende dat desbetreffend behoort opgemerkt te worden dat de besproken interventie absoluut *gevaar- en pijnloos* is en dat zij geen de minste storing in de lichamelijke gesteldheid of in de lichamelijke weefsels teweegbrengt; dat aldus van een daadwerkelijke aanslag op de gaafheid van het lichaam niet ernstig kan gewaagd worden;

Overwegende ten slotte dat een zo onbeduidend en onschadelijk onderzoek aan het lichaam, indien het werkelijk kan bijdragen tot de kennis van de waarheid in aangelegenheden die de openbare orde en de verdediging van de maatschappij in de hoogste mate aanbelangen, de voorrang moet verkrijgen op het recht van verdediging, hetwelk — zoals reeds in tegenwoordig arrest werd aangestipt — niet onaantastbaar is en niet voor gevolg mag hebben het wederkerig recht van verdediging aan de maatschappij eigen, lam te leggen of te keer te gaan;

dat de rechtsprekende lichamen inderdaad aan hun zending zouden te kort komen, moesten zij zich, onder het *voorwendsel* het fysieke gestel van een beschuldigde op de meest absolute wijze onaangeroerd te laten, volledig laten ontwapenen bij opsporingen die ten slotte voor doel hebben, *ook in het belang van voornoemde*, te weten te komen of hij over zijn totale toerekenbaarheid beschikt.

Om deze beweegredenen :

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en tegensprekelijk,

Gelet op de beschikkingen van de wet van 15 juni 1935;

Gelast de aangestelde deskundigen de hun opgelegde opdracht verder uit te werken, mits aanwending — zo nodig — van de psychiatrische middelen tot investigatie, in de wetenschap bekend onder de benamingen «psychogalvanographie» en «électroencéphalographie», doch met uitsluiting van degene waarvan de niet-toelaatbaarheid in onderhavig arrest werd aangetoond en beslist;

Verleent toelating aan de deskundigen, om reden het een bijzondere aangelegenheid betreft en wijl het Hof over geen andere deskundigen beschikt die de taal van de rechtspleging machtig zijn, hun verslag in de Franse taal op te stellen;

Gelast het Openbaar Ministerie met de uitvoering van tegenwoordig arrest;

Behoudt de gerechtskosten voor;

Verzendt de zaak naar de volgende zittingstijd.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 24 maart 1955.

Voorzitter : M. Sohier.

Raadsheer-verslaggever : M. Daubresse.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Simont en Demeur.

Sequestratie. — Bevoegdheid van de rechter om aan een schuldeiser van de persoon, wiens goederen onder sequestratie zijn gesteld, een titel van tenuitvoerlegging te verlenen.

Geen enkele bepaling van het wetsbesluit van 17 januari 1945, gewijzigd bij het wetsbesluit van 10 januari 1946, verbiedt aan de hoven en rechtbanken aan een schuldeiser van de persoon, wiens goederen onder sequestratie zijn gesteld, een voor tenuitvoerlegging op die goederen vatbare titel te verlenen.

Door te bepalen dat «de Dienst de voorwerpen te gelde maakt ... waarvan de tegeldemaking nodig blijkt om het passief aan te zuiveren», dit wil zeggen, dat de Dienst deze goederen kan te gelde maken zonder toestemming van de onder sequestratie gestelde, noch toelating van het gerecht, noch naleving van de door het gemeene recht voorgeschreven rechtsvormen, indien de onder sequestratie gestelde onbekwaam of wettelijk ontzet is, legt art. 1 van het wetsbesluit van 10 januari 1946 niettemin aan de Dienst de verplichting op het passief aan te zuiveren en verbiedt dienvolgens aan de onbetaalde schuldeiser niet zelf de verkoop teweeg te brengen.

Het laatste lid van voormeld artikel, naar luid waarvan «in geval van verkoop de rechten van pand, hypotheek, voorrechten of terughouding, die de onder sequestratie staande goederen bezwaren, overgedragen worden op de prijs, die aan de Dienst wordt afgedragen en de goederen blijven ervan bevrijd» heeft tot voorwerp aan de Dienst toe te laten de onder sequestratie gestelde goederen vrij van alle zakelijke lasten te verkopen, doch sluit voor een schuldeiser het recht niet uit de verkoop teweeg te brengen, indien daartoe niet op initiatief van de Dienst is overgegaan.

Dienst van het Sequester t./ Provost H.,
Wwe Maugue e.a.

Gelet op het bestreden arrest, de 14de juli 1953 gewezen door het Hof van beroep te Brussel ;

Over het eerste middel :

Schending van de artikelen 8, inzonderheid 8, lid 1 van de besluitwet van 23 Augustus 1944 betreffende het sequester van de vijandelijke goederen, rechten en belangen, 6 en 8 van de besluitwet van 17 januari 1945 betreffende het sequester der goederen van de personen aan wie misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd en der goederen van de verdachten, één van de besluitwet van 10 januari 1946 tot wijziging van artikelen 6 en 11 van gezegd besluitwet van 17 januari 1945, 7 en 8 der wet van 16 december 1851 op de voorrechten en hypotheeken, 97 der Grondwet,

doordat het bestreden arrest ten voordele van verweerdens Provost en consoorten veroordelingen uitgesproken heeft welke ten laste van aanlegger «qualitate qua» uitvoerbaar zijn om reden dat schuldeisers van het sequester, door de besluitwetten van 17 januari 1945 en 10 januari 1946, van hun recht op persoonlijke vervolging niet beroofd zijn, noch ertoe gebracht gerechtelijk hun schuldvorderingen te doen liquideren, dat geen enkele bepaling van voormelde besluitwetten een stelsel inricht dat gelijkt op dat van het faillissement of van het uitstel van betaling en dat voor het overige de Dienst van het Sequester het verzet van de andere schuldeisers kan teweegbrengen, in welk geval door de Dienst zelf tot evenredige verdeling dient overgegaan, dan wanneer, naar luid van de vorenaangeduide bepalingen, en inzonderheid van artikel 1 van de besluitwet van 10 januari 1946, de Dienst van het Sequester voor de bewaking, de bewaring en het beheer zorgt van de onder sequester gestelde goederen en belangen, de voorwerpen te gelde maakt waarvan de tegeldemaking nodig blijkt om het passief aan te zuiveren ten belope van het actief, elke schuldvordering kan afwijzen, waarvan de deugdelijkheid hem niet is gebleken en dat in geval van verkoop der onder sequester gestelde goederen de prijs ervan aan de Dienst van het Sequester wordt afgedragen, wat impliceert dat geen enkele schuldeiser, en name-lijk geen chirographaire schuldeiser, ten laste van de Dienst van het Sequester «qualitate qua», een veroordelingsvonnis kan bekomen, dat hem zou in staat stellen tot tenuitvoerleggingsmiddelen op de onder sequester gestelde goederen over te gaan, te zijnen behoeve hun onmiddellijke tegeldemaking te weeg te brengen en aan de regel van verdeling naar evenredigheid der vorderingen te ontsnappen welke de Dienst van het Sequester als opdracht heeft toe te passen en te doen naleven :

Overwegende dat geen enkele bepaling van de besluitwet van 17 januari 1945, gewijzigd bij die van 10 januari 1946, aan de Hoven en Rechtbanken het verbod oplegt aan een schuldeiser van de persoon wiens goederen onder sequester gesteld zijn, een uitvoerbare titel op die goederen te verlenen;

Overwegende dat artikel 1 van de besluitwet van 10 januari 1946, door te bepalen dat : «de Dienst de voorwerpen te gelde maakt... waarvan de tegeldemaking nodig blijkt om het passief aan te zuiveren», dit wil zeggen dat de Dienst deze goederen kan te gelde maken zonder de toestemming van de onder sequester gestelde, noch toelating van het gerecht, noch naleving, indien de onder sequester gestelde onbekwaam of wettelijk ontzet is, van de door het gemeene recht voorziene rechtsvormen, desniettemin aan de Dienst de verplichting oplegt het passief aan te zuiveren en, dienvolgens, aan de onbetaalde schuld-

eiser niet verbiedt zelf de verkoop te weeg te brengen;

Dat het laatste lid van gezegd artikel, naar luid waarvan « in geval van verkoop, de rechten van pand, hypotheek, voorrechten of terughouding die de onder sequester staande goederen bezwaren, overgedragen worden op de prijs die aan de Dienst wordt afgedragen, en de goederen blijven er van bevrijd », tot voorwerp heeft aan de Dienst toe te laten de onder sequester gestelde goederen te verkopen vrij van alle zakelijke lasten, doch het recht niet uitsluit voor een schuldeiser de verkoop te weeg te brengen indien op initiatief van de Dienst daartoe niet werd overgegaan;

Overwegende, ongetwijfeld, dat de wet van 20 maart 1954, na de uitspraak van het bestreden arrest in werking getreden, in artikel 10 beschikt: « dat geen beslag noch maatregel tot tenuitvoerlegging... kan aangewend noch vervolgd worden tegen de natuurlijke of rechtspersoon wiens goederen onder sequester staan » en « dat de kosten vóór de inwerkingtreding van die wet gemaakt wegens beslag of maatregelen tot tenuitvoerlegging bij de hoofdsom gevoegd worden »;

Dat uit dit artikel blijkt, niet dat het bestreden arrest, door aan verweerders op 14 juli 1953 een titel van tenuitvoerlegging te verlenen, de in het middel aangeduide bepalingen geschonden heeft, doch enkel dat sedert de inwerkingtreding van voormelde wet de verweerders, hoewel in het bezit van een titel van tenuitvoerlegging, niet meer tot een beslag of tot een maatregel van tenuitvoerlegging kunnen overgaan, noch de uitvoering van de lopende maatregelen kunnen vervolgen;

Dat het middel naar recht faalt.

Over het tweede middel: schending van artikelen 8 en inzonderheid 8, lid 1, van het besluitwet van 23 augustus 1944 betreffende het sequester van vijandelijke goederen, rechten en belangen, 6 en 8 van de besluitwet van 17 januari 1945 betreffende het sequester der goederen van de personen aan wie misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd en der goederen van de verdachten, 1 van de besluitwet van 10 januari 1946 tot wijziging van artikelen 6 en 11 van gezegd besluitwet van 17 januari 1945, 7 en 8 der wet van 16 december 1951 op de voorrechten en hypotheeken, 97 der Grondwet,

doordat het bestreden arrest ten voordele van verweerders Provost en consorten veroordelingen heeft uitgesproken, welke ten laste van aanlegger « qualitate qua » uitvoerbaar zijn, om reden dat deze niet zou bewijzen dat het onder sequester gesteld vermogen ontoereikend is om het passief aan te zuiveren,

dan wanneer uit de hiervoor aangeduide bepalingen en inzonderheid uit artikel 1 van de besluitwet van 10 januari 1946 blijkt, dat geen enkele schuldeiser en namelijk geen enkele chirographaire schuldeiser ten laste van de Dienst van het Sequester, « qualitate qua » een vonnis van veroordeling kan bekomen hetwelk hem toestaat zijn toevlucht te nemen tot middelen van tenuitvoerlegging op de onder sequester gestelde goederen en te zijnen enkele voordele de onmiddellijke tegeldemaking ervan te weeg te brengen, zonder onderscheid naar gelang het onder sequester gesteld vermogen ja dan neen een toereikend actief zou vertonen om de integraliteit van het passief aan te zuiveren;

Overwegende dat het bestreden arrest de verweerders niet machtigt te kunnen enkele voordele de tegeldemaking van de onder sequester gestelde goe-

deren te weeg te brengen; dat het de rechten van de andere schuldeisers voorbehoudt;

Dat het middel feitelijke grondslag mist.

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening; veroordeelt aanleggers tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 10 maart 1955.

Voorzitter: M. Sohier.

Raadsheer-Verslaggever: M. Anciaux Henry de Faveaux.

Advocaat-Generaal: Mr Delange.

Advocaat: Mr Delacroix.

Burgerlijke Rechtsvordering. — Devolutieve werking van het hoger beroep. — Faillietverklaring van door eerste rechter niet failliet verklaarde schuldenaar.

De faillietverklaring is het noodzakelijke en onafscheidelijke rechtsgevolg van de feitelijke vaststelling door de rechter van de staat van opgehouden te hebben te betalen en van de wankele toestand van het krediet van de betrokken handelaar.

Uit kracht van de devolutieve werking van het hoger beroep en zonder dat er gronden zijn tot toepassing van artikel 472 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, moet de rechter in hoger beroep, die het bestreden vonnis te niet doet en de staat van opgehouden hebben te betalen en de wankele toestand van het handelskrediet van verweerder vaststelt, deze failliet verklaren, alle maatregelen gelasten, welke artikel 466 van de faillissementswet voorschrijft bij dezelfde beslissing te nemen, en vervolgens de zaak verwijzen naar de Rechtbank van Koophandel, die bevoegd is voor de woonplaats van de gefailleerde, ter fine van alle latere verrichtingen met betrekking tot het beheer en de vereffening van het faillissement.

Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid t/
Urbain Maximilien.

Gelet op het bestreden arrest, de 10e februari 1954 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het enig middel: schending van artikelen 1134, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 472 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 442 x 465 van de wet van 18 April 1851 op de faillissementen, en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest, in weerwil van de conclusiën van aanlegger in verbreking, ofschoon vaststellend dat verweerder opgehouden had te betalen en dat zijn krediet aan het wankelen was gebracht, geweigerd heeft hem failliet te verklaren om de reden dat alleen de Rechtbank van Koophandel daartoe zou bevoegdheid hebben,

dan wanneer het hoger beroep, hetwelk slaat op alle punten die het voorwerp vormen van de oorspronkelijke eis tot gevolg heeft de rechter waarbij het de zaak aanhangig maakt te bekleden met dezelfde volheid van rechtsmacht als ten aanzien van de lagere rechter bij de akte van daging is geschied, dan wanneer het afkondigen van de staat van faillissement niet de tenuitvoerlegging is van de beslissing die constateert dat een handelaar opgehouden heeft te betalen, en dan wanneer derhalve het Hof van Beroep, hetwelk acht dat de over koop handelszaken

zittende rechters ten onrechte beslist hebben dat een handelaar niet opgehouden heeft te betalen en dat zijn krediet niet aan het wankelen is gebracht, en deswege geweigerd heeft hem failliet te verklaren, zelf het faillissement van die handelaar dient af te kondigen;

Overwegende dat verweerder door de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid tot faillietverklaring gedagvaard was geweest vóór de Rechtbank van Koophandel te Bergen, welke op 5 augustus 1952 de vordering niet gegrond verklaarde;

Overwegende dat de zaak bij het Hof van Beroep te Brussel aangebracht werd door het hoger beroep van aanlegger, die bij conclusiën evengemeld Hof verzocht het beroepen vonnis te niet te doen en, doende wat de eerste rechter had behoren te doen, het faillissement van Maximilien Urbain voor geopend te verklaren, een rechter-commissaris aan te stellen en een curator aan te duiden;

Overwegende dat het bestreden arrest, na vastgesteld te hebben dat Maximilien Urbain opgehouden heeft te betalen en dat zijn krediet aan het wankelen is gebracht, verklaart dat de tot het bestaan van de staat van faillissement vereiste omstandigheden verenigd zijn en «de zaak verwijst naar de anders samengestelde Rechtbank van Koophandel te Bergen, welke bevoegd is om het faillissement van Maximilien te bepalen die wettelijk uit deze maatregel voortvloeien»;

Overwegende dat de faillietverklaring het noodzakelijk en onafscheidelijk rechtsgevolg is van de feitelijke vaststelling, door de rechterlijke overheid, van de staat van ophouding der betalingen en van de wankele toestand van het krediet van de handelaar;

Overwegende, dienvolgens, dat, uit kracht van de devolutieve werking van het hoger beroep en zonder dat er gronden zijn tot toepassing van artikel 472 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de rechter in tweede aanleg, het beroepen vonnis te niet doende en de staat van ophouding der betalingen en de wankele toestand van het handelskrediet van verweerder vaststellend, dezelfde failliet diende te verklaren, alle maatregelen te gelasten welke artikel 466 van het Wetboek van Hoophandel voorschrijft bij dezelfde beslissing te nemen en vervolgens de zaak te verwijzen naar de Rechtbank van Koophandel bevoegd voor de woonplaats van de gefailleerde ter fine van alle latere verrichtingen met betrekking tot het beheren en het vereffenen van het faillissement;

Dat het middel mitsdien gegrond is;

Om deze redenen,

Verbreekt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Luik.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 24 mei 1955.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Raadsheren : M.M. Gerniers en Noest.

O.M. : M. Stevigny, Advocaat-Generaal.

Advocaten : Mrs Van Hille en De Cordier.

Huwelijksgoederenrecht. — De man is niet gerechtigd de tot dusver met zijn machtiging door zijn vrouw gedreven afzonderlijke handelszaak voortaan zelf te drijven. — Oneerlijke mededinging door de man.

De eerste rechter heeft uit het oog verloren dat de door de man aan de vrouw gegeven machtiging om een afzonderlijke handel te drijven ten gevolge heeft dat, welke ook het tussen de echtgenoten bestaande stelsel van huwelijksgoederenrecht moge zijn, de uitoefening van bedoelde handel en de daaruit voortvloeiende winsten aan het beheer van de man zijn onttrokken (artikelen 223a en volgende B. W., gewijzigd bij de wet van 20 juli 1932). Daar de vrouw uitsluitend het beheer heeft van haar eigen handel, onverschillig of de handelszaak ja dan neen tot de huwelijksgemeenschap behoort, is het verkeerd te menen dat iedere oneerlijke mededinging wegens het zgn. recht van beheer van de man op de goederen der gemeenschap principieel uitgesloten is.

Door verwarring te stichten heeft de man gepoogd de cliënteel van de handelszaak van zijn vrouw te bemachtigen; het voortzetten van de handel in het oude huis onder dezelfde benaming is van aard de verwarring onvermijdelijk te maken, afgezien van de andere praktijken van de man.

Roos t/ Vermeire.

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar tijd en vorm;

Overwegende dat appellante in februari 1952, met de machtiging van geïntimeerde, haar echtgenoot, een handelszaak begonnen is, bestaande in de verkoop van muziekartikelen en kunstboeken, onder de handelsnaam «Orpheus»;

dat zij in 1954, bij het inspannen van een procedure in echtscheiding, de toelating bekwam tot het betrekken van een afzonderlijke woonst te Gent, Burggravenlaan 4, waar ze nadien haar handel overbracht;

dat geïntimeerde zich tegen de overbrenging der koopwaren niet verzette, maar tevens in de winkel, die vroeger tot de bewuste handel gediend had, een gelijkvormige handel voortzette, het behoud van de handelsbenaming «Orpheus» en met een publiciteit, die de indruk moest verwekken dat de zetel van het handelsfonds ongewijzigd was gebleven,

dat de actie, die appellante voor de Voorzitter van de Koophandelsrechtbank instelde, ertoe strekte een einde aan deze praktijken van zgn. oneerlijke mededinging te doen stellen.

Overwegende dat de eerste rechter deze vordering als ongegrond heeft afgewezen, omdat het bewust handelsfonds deel uitmaakt van de ingevolge huwelijkscontract tussen partijen bestaande gemeenschap van aanwinsten, en dat geïntimeerde, als beheerder der goederen van deze gemeenschap, dus vrij was zelf de uitbating ervan op zich te nemen;

Overwegende dat de eerste rechter het huwelijkscontract en de regels van het B. W. voor zover het gaat om de samenstelling van de gemeenschap van aanwinsten, op juiste wijze heeft toegepast, maar dat

hij uit het oog verloren heeft dat de machtiging, door de man aan de vrouw gegeven om een afzonderlijke handel uit te baten, voor gevolg heeft, welk ook het huwelijksstelsel van de echtgenoten weze, de uitbating van gezegde handel en de winsten eruit voortvloeiend aan het beheer van de man te onttrekken (artikelen 223a en volg. van het B. W., gewijzigd door de wet van 20 juli 1932), dat, waar de vrouw uitsluitend het beheer heeft van haar eigen handel, onverschillig of het handelsfonds ja dan neen tot de huwgemeenschap behoort, het verkeerd is te denken dat iedere oneerlijke mededinging, wegens het zgz. recht van beheer van de man op de goederen der gemeenschap, principieel uitgesloten is;

Overwegende, in feite, dat geïntimeerde door verwarring te stichten, de cliënteel van het handelsfonds van zijn vrouw gepoogd heeft te bemachtigen, dat het voortzetten van de handel in het oud lokaal, met steeds dezelfde insigne «Orpheus» op de vitrine prijkkend, reeds van aard is de verwarring onvermijdelijk te maken, afgezien van de andere praktijken van geïntimeerde op gebied van publiciteit en betrekkingen met de leveranciers;

Overwegende dat in graad van beroep, en nl. op 4 maart 1955 geïntimeerde de machtiging tot handel te drijven, welke hij op 22 februari 1952 aan zijn vrouw verleend had, ingetrokken heeft, dat derhalve het verbod, waarbij geïntimeerde zou belet worden zijn praktijken van oneerlijke mededinging voort te zetten, aan de gunstige uitslag van het verhaal, dat appellante tegen bewuste intrekking uitoefenen mag, dient onderworpen te worden;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935; gehoord de heer Stevigny, advocaat-generaal in zijn strijdig advies,

verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond,

Doet het bestreden vonnis te niet,

Zegt dat geïntimeerde zich aan oneerlijke mededinging schuldig heeft gemaakt,

Zegt voor recht, dat, zo op het verhaal van appellante tegen de intrekking der mannelijke machtiging om handel te drijven, deze machtiging door de Rechtbank wordt toegestaan, geïntimeerde dadelijk alle handel in muziekartikelen en kunstboeken, waarbij verwarring met de handel van appellante zou kunnen gesticht worden, zal moeten stopzetten, nl. gezegde handel in de winkel St.-Pietersnieuwstraat 122, te Gent, zal moeten staken en alle verder gebruik van de benaming «Orpheus» prijsgeven, dit alles onder voorbehoud van de straffen voorzien door de wet en van de rechten van appellante op schadevergoeding; Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

NOOT: Het bij bovenstaand arrest vernietigd vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Gent, dd. 18 november 1954, is verschenen in het R. W. 1954-1955, 1171.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 25 april 1955.

Voorzitter: M. Maraite.

Raadsheren: M.M. Verougstraete en Gernier.

Advocaat-Generaal: M. Matthijs.

Advocaten: Mrs David (Brugge) en Verschelden (Brussel).

Rechterlijke Macht en Administratie. — Onbevoegdheid van de rechterlijke macht om aan de dienst van het sequester verbod op te leggen tot de tenuitvoerlegging over te gaan van de door de dienst genomen beslissingen.

Krachtens het beginsel van de scheiding der machten is de rechter niet bevoegd om aan de Dienst van het Sequester, die een openbare staatsinstelling is, een uitstel op te leggen voor het verrichten van handelingen, die binnen de perken van zijn wettelijke taak vallen.

De regels betreffende de onroerende inbeslag-neming zijn niet toepasselijk op de handelingen van de Dienst van het Sequester.

Boi en Corille t/ Dienst van het Sequester.

Advies O. M.

Oorspronkelijke aanleggers, Boi Amédée, en zijn echtgenote, Cornille Alice, die in zake optreedt als wettelijke voogdes van haar, althans destijds wettelijk, ontzette echtgenoot, hebben binnen de wettelijke termijn, in regelmatige vorm, en ontvankelijk beroep ingesteld tegen een vonnis op tegenspraak dd. 23 maart 1954, waarbij de rechtbank van eerste aanleg te Brugge als ongegrond afwees, een door hen op 1 februari 1949 ingestelde vordering strekkende tot het onwettelijk en ongeldig verklaren van een door de Dienst van het Sequester besliste verkoop van verscheidene aan eisers toebehorende onroerende goederen, minstens tot de schorsing van deze verkoop tot wanneer zal worden uitgemaakt welke schulden aanleggers dienen te betalen.

Geïntimeerde heeft tegen zelfde beslissing incidenteel beroep ingesteld.

I. Wat de beweerde onwettelijkheid en ongeldigheid van de verkoop betreft.

Boi Amédée, gewezen aannemer, werd bij in kracht van gewijsde gegaan arrest van het Militair Gerechthof te Gent, dd. 3 oktober 1947, wegens uit winstbejag gepleegde politieke en economische collaboratie met de vijand veroordeeld tot 12 jaar dwangarbeid, verbodverklaring van een bedrag van 16.825.814,90 frank, en betaling aan de burgerlijke partij, de Belgische Staat, van een schadevergoeding van 510.000,— frank.

Naderhand werd, bij genadebesluit dd. 3 mei 1952, het bedrag van de verbodverklaring som van 16.825.814,90 frank tot 3.500.000,— frank herleid.

Onder sekwestering geplaatst, op grond van de B.W. dd. 17 januari 1945, werden verscheidene onroerende goederen, ten verzoeken van de Dienst van het Sequester, openbaar te koop gesteld; deze beslissing werd op 11 januari 1949 aan de gesequesteerde en aan zijn echtgenote betekend, met aanmaning op instel- en toeslagdag aanwezig te zijn.

Waar appellanten, zowel vóór de eerste rechter als

vóór het Hof, tot grond van hun verzet tegen bedoelde verkoop, voorhouden dat de verkoop van onroerende goederen, toebehorende aan een zoals Boi Amédée, krachtens artikelen 1 tot 24 S.W. wettelijk ontzette veroordeelde, slechts kan geschieden mits machtiging van de familieraad, bekrachtiging door de rechtbank en bovendien mits naleving van de pleegvormen voorzien bij de wet dd. 12 juni 1816, dient, buiten de verwijzing naar de oordeelkundige argumentatie van het aangevochten vonnis en van geïntimeerde, gegrond op de bewoordingen en de geest van artikel 4 van de B.-W. dd. 10 Januari 1946, die het artikel 6 van de B.-W. 17 januari 1945 heeft vervangen, het arrest van het Hof van Verbreking dd. 10 juli 1952 (Pas. 1952, I, 735; R. W. 1952-1953, kol. 746), en artikel 4, § 4, der wet dd. 20 maart 1951, hoofdzakelijk en in de eerste plaats te worden gewezen op de wet dd. 11 januari 1954, tot wijziging van artikel 7 van de wet dd. 31 mei 1888 en van de artikelen 22 en 23 S. W. betreffende de wettelijke ontzetting.

Artikel 1 van deze wet bepaalt immers dat artikel 7 der wet dd. 31 mei 1888, waarbij de voorwaardelijke invrijheidstelling en de voorwaardelijke veroordelingen in het strafstelsel worden ingevoerd, vervangen wordt door de volgende bepaling: « De wettelijke ontzetting is geschorst en de verjaring van de straffen » loopt niet terwijl de veroordeelde in vrijheid is » krachtens een vrijlatingsbevel dat niet ingetrokken » werd. »

Welnu, appellant Moi Amédée werd, bij ministerieel besluit dd. 26 april 1950, voorwaardelijk in vrijheid gesteld, en bevindt zich steeds in vrijheid, zodat hij sedert voormelde datum tot op heden niet in staat van wettelijke ontzetting verkeert.

Zijn oorspronkelijke verzet tegen de bedoelde openbare verkoop, en het beroep, in de mate waarin beiden op de hoger vermelde zobeweerde onwettelijkheid en ongeldigheid gegrond zijn, is dus hoofdzakelijk zonder oorzaak gevallen.

II. Wat de gevordere schorsing betreft tot wanneer definitief zal worden bepaald wat juist zal te betalen vallen aan belastingen, schadevergoedingen, geldboeten, verbeurdverklaringen en kosten.

Op grond van artikel 7 van de B.-W. dd. 23 augustus 1944, ter zake van toepassing ingevolge de artikelen 1 en 8 van de B.-W. dd. 17 januari 1945, lijdt het geen twijfel dat de Dienst van het Sekwester een openbare staatsinstelling is, handelende binnen de perken van haar wettelijke opdracht, o.m. zoals bepaald bij artikel 2 van de wet dd. 20 maart 1954, krachtens hetwelk de Dienst de gesequestreerde goederen, rechten en belangen te gelde maakt tot beloop van hetgeen nodig is om het passief te voldoen. Artikel 9 dezer wet voegt er aan toe dat het verzet van de gesequestreerde of van zijn schuldeisers de verrichtingen van de tegeldemaking niet stuit, terwijl artikel 12 ten slotte bepaalt dat de rechtsoverdrachten en vonnissen leidend tot de ontbinding van de huwelijksgemeenschap bestaande tussen de gesequestreerde en zijn echtgenote, niet kan verhinderen dat de Dienst van het Sekwester zijn bevoegdheid inzake beheer en tegeldemaking zou uitoefenen over de goederen die, zoals in casu, van de gemeenschap deel uitmaken, behoudens regeling van de terugnemingen en vergoedingen van de echtgenoten.

Zoals geïntimeerde het zeer terecht doet opmerken, in overeenstemming met een uitvoerige rechtsleer en rechtspraak waarvan de grondwettelijke rechtsgrond niet te betwijfelen valt, zouden de Hoven en Rechtbanken het beginsel van de scheiding der Staatsmachten schenden en hun macht overschrijden moes-

ten zij aan een openbare staatsinstelling zoals de Dienst van het Sekwester verbod opleggen tot de tenuitvoerlegging over te gaan van de beslissingen getroffen binnen de perken van haar macht en met het oog op het vervullen van de openbare dienst haar door de wet toevertrouwd of opgelegd.

Evenmin zijn de Hoven en Rechtbanken bevoegd om de vervulling van deze wettelijke opdracht van een openbare staatsinstelling zoals de Dienst van het Sekwester tijdelijk te schorsen, door hun beoordeling en controle in de plaats te stellen van de subjectieve beoordeling van de Dienst over de noodzakelijkheid of de gepastheid van het tegeldemaken der gesequestreerde goederen nodig was teneinde het passief aan te zuiveren. Naar luid der vigerende wetsbepalingen behoort deze beoordeling uitsluitend aan de Dienst van het Sekwester.

Derhalve zijn wij met geïntimeerde de mening toegedaan dat het aan de rechtbank niet behoorde na te gaan en, op grond van haar vaststellingen, te besluiten dat waar het eisbaar passief minstens reeds 4 miljoen frank beloopt, de Dienst van het Sekwester terecht geoordeeld heeft dat de tegeldemaking der onroerende goederen nodig was om het passief aan te zuiveren. De rechtbank diende zich m.i. eenvoudigweg onbevoegd te verklaren om uitspraak te doen over dit gedeelte van de oorspronkelijke vordering.

III. Besluiten :

Op grond van de hierboven samengevatte beschouwingen, besluiten wij dienvolgens tot de niet gegrondheid van het hoofdzakelijk beroep, in zoverre de oorspronkelijke vordering tot het onwettelijk en ongeldig verklaren van de verkoop strekte, wegens gebrek aan machtiging van de familieraad, bekrachtiging door de rechtbank, en naleving van de pleegvormen voorzien bij de wet dd. 12 juni 1816.

Wij besluiten echter tot de gegrondheid van het door geïntimeerde ingestelde incidenteel beroep wat de gevordere schorsing betreft van zelfde verkoop tot wanneer het definitief verschuldigde bedrag aan belastingen, schadevergoedingen, geldboeten, verbeurdverklaringen en kosten zou worden bepaald, en in zoverre het aangevochten vonnis dit gedeelte van de oorspronkelijke eis tot schorsing ongegrond heeft verklaard. Op dit incidenteel beroep recht doende, menen wij dat het Hof zich onbevoegd dient te verklaren om over dit gedeelte van de oorspronkelijke vordering uitspraak te doen.

Arrest

Overwegende dat het beroep en het tegenberoep regelmatig zijn naar tijd en vorm;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis gesteund was :

A. — Op de afwezigheid van de pleegvormen welke door de wet worden opgelegd voorafgaandelijk tot de verkoop van goederen die aan ontzette personen toebehoren :

Overwegende dat het Hof zich dienaangaande bij de afdoende beschouwingen van de eerste rechter aansluit;

dat bovendien elke betwisting thans uitgesloten wordt ingevolge :

I. Artikel 4, § 4, van de wet van 20 maart 1954 luidens hetwelk op de Dienst van het Sekwester niet van toepassing zijn « de wetsbepalingen waarbij bijzondere vormen worden voorgeschreven voor sommige akten... betreffende goederen toebehorende aan onbekwamen... inzonderheid voor de verkoop van onroerende goederen »;

2. Artikel 1 van de wet van 11 januari 1954, krach-

tens welk de wettelijke ontzetting door de voorwaardelijke invrijheidstelling geschorst wordt; dat eerste appelland, die bij ministerieel besluit dd. 26 april 1950 voorwaardelijk in vrijheid werd gesteld, niet meer in staat van wettelijke ontzetting verkeert;

B. — Op deze zg. noodzakelijkheid alle verkoop of betaling uit te stellen totdat de door de gesekwesteerde verschuldigde sommen definitief zullen vaststaan;

Overwegende dat de eerste rechter de desbetreffende stelling van appellanten ten gronde onderzocht en weerlegd heeft;

dat nochtans, zelfs indien hij gemeend had dat appellants passief niet voldoende vaststond, hij, krachtens het principe van de scheiding der machten, niet bevoegd was om aan de Dienst van het Sekwester, die een openbare Staatsinstelling is, een uitstel op te leggen voor het plegen van handelingen die binnen de perken van zijn wettelijke zending vallen;

dat de eerste rechter zich dus nopens dit deel van de oorspronkelijke vordering onbevoegd had moeten verklaren;

Overwegende ten slotte dat appellanten vergeefs inroepen dat in het exploit van aanzegging van verkoop de eigendommen slechts «grosso modo en niet met minstens twee aanpalers» opgegeven zijn; dat zulks niet nodig was, wijl de regels van de onroerende inbeslagneming op de handelingen van het Sekwester niet toepasselijk zijn, en er over de identiteit der kwestieuze goederen geen twijfel bestaat;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn eensluidend advies,

Alle andere besluiten verwerpend,

Verklaart beroep en tegenberoep ontvankelijk;

Doet het bestreden vonnis te niet in zoverre daarbij de vraag tot uitstel van verkoop en betaling ongegrond werd verklaard;

Opnieuw wijzend dienaangaande;

verklaart zich onbevoegd om over dit gedeelte van de eis uitspraak te doen;

Bevestigt het vonnis voor het overige;

Veroordeelt eerste appelland tot de kosten van de aanleg.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 2 juni 1955.

Voorzitter: M. De Preter.

Advocaten: Mrs J. Van Heurck en Lhonneux.

Rijksmaatschappelijke Zekerheid. — Begrip «familie-onderneming» in de zin van art. 2, § 2, K.B. van 9 maart 1951.

Volgens artikel 2, § 2, van het K. B. van 9 maart 1951 worden als «familieondernemingen» aangemerkt: de ondernemingen en inrichtingen, waarin enkel de leden van een gezin onder het gezag hetzij van de vader, hetzij van de moeder, hetzij van de voogd arbeiden.

Onder «voogd» moet ook de toeziende voogd worden begrepen van het ogenblik af, dat het familielid in zijn gezin opgenomen is en de toeziende voogd over hem hetzelfde gezag als een vader of moeder uitoefent.

Voncken en Salle t/ R. M. Z.

.....
Gezien de stukken van het geding, o.m.:

1) het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis, waartegen beroep, verleend door de heer Vrederechter van het derde kanton der stad Antwerpen, in datum van 25 oktober 1952;

.....
Overwegende dat de ontvankelijkheid van het ingelegde beroep niet betwist wordt en hetzelfde trouwens, naar vorm en tijd, regelmatig blijkt;

Overwegende dat de eerste rechter het verweer door appellanten ingebracht tegen de oorspronkelijke eis onvoldoende noemde, en zonder verdere toelichting deze laatste inwilligde;

Overwegende dat in hoger beroep appellanten voorhouden dat de onderneming, die aanleiding gaf tot het opvorderen der wettelijke bijdragen, een familie-onderneming zou zijn;

Overwegende dat appellante Salle Appolina aanvoert dat in het kwestig bedrijf nooit andere personen medegewerkt hebben dan de gebroeders De Smet, haar neven en pleegkinderen;

Dat weliswaar geïntimeerde vooropzet dat nog andere werknemers dan deze twee gebroeders werkzaam zouden zijn in dezelfde onderneming, doch na laat hiervan enig bewijs voor te brengen;

Overwegende dat — waar aan de hand van de enkel verworven gegevens moet uitgemaakt worden, of het exclusief werknemen bij appellanten door deze twee neven, van dit bedrijf een familieonderneming maakt, — er al dadelijk mag opgemerkt worden dat Appolina Salle inderdaad de toeziende voogdes is van die twee gebroeders De Smet;

Overwegende dat naar artikel 2, § 2, van het Koninklijk Besluit van 9 maart 1951, als familie-onderneming gelden: die ondernemingen en inrichtingen, waar enkel de leden van een gezin, onder het gezag hetzij van de vader, van de moeder, hetzij van de voogd arbeiden;

Overwegende dat door de hiervoren bedoelde voogd ook de toeziende voogd mag verstaan worden, van het ogenblik af dat het verwante familielid in zijn gezin opgenomen wordt, en hij erover hetzelfde gezag als een vader en moeder uitoefent;

Overwegende dat het ter zake vaststaat dat Appolina Salle vanaf 24 mei 1922 tot toeziende voogdes van hare neven, t.K. de gebroeders De Smet aangesteld werd, en zij ze beiden in haar woonst en onderneming opnam, hetgeen zelfs tegen deze neven uitgespeeld werd door de klachten-commissie van Antwerpen, ingesteld door de wetgeving nopens het Steunfonds voor Werklozen;

Overwegende bijgevolg dat de voorwaarden tot familieonderneming ten deze vervuld zijn en appellanten dan ook ontslagen zijn van de verplichtingen der sociale zekerheid;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Alle andere ene strijdige besluiten van de hand wijzende;

Na erover beraadslaagd te hebben;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Doet dienvolgens het vonnis a quo te niet en doende wat de eerste rechter had moeten doen;

Verklaart de oorspronkelijke vordering ontvankelijk, doch ongegrond;

Vewijst geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

13 juni 1955.

Voorzitter : M. Catfolis.

Rechters : M.M. Meulemans en Boeye.

Advocaten : Mrs Albessard en Pierlet.

Kleine nalatenschappen. — Afstand van het recht tot overneming moet niet worden afgeleid uit het instellen van een vordering tot licitatie.

Het verzoek van partijen tot overneming van tot een kleine nalatenschap behorende goederen is ontvankelijk, ook al hebben zij bij de oorspronkelijke dagvaarding de verkoop van de goederen gevorderd.

De afstand van een recht dient immers slechts uit omstandigheden te worden afgeleid, die geen twijfel overlaten omtrent de bedoeling van hem, van wie wordt beweerd dat hij afstand heeft gedaan.

Wanneer volgens de bewoordingen van de dagvaarding eisers de licitatie der onverdeelde goederen hebben vervolgd, hebben zij daardoor niet afstand gedaan van het recht door een ander middel dan licitatie uit onverdeeldheid te geraken, nl. bij toepassing van de wet van 16 mei 1900, indien het gekozen middel — de licitatie — niet toepassing kan vinden, omdat de tegenpartij om toepassing van voormelde wet in haar belang verzoekt. Door dit verzoek komen eisers immers in omstandigheden te verkeren, die niet dezelfde zijn als de voordien bestaande.

Van Audenaeren en cs t/ Delvaux en cs.

Overwegende dat partijen in onverdeeldheid verkeren uit hoofde van de gemeenschap die bestaan heeft tussen eerste verweerster en haar echtgenoot Van Audenaeren Joseph en uit hoofde van de nalatenschap van deze laatste, overleden te Goetsenhoven op 4 mei 1944;

Overwegende dat van deze onverdeeldheid afhangen: mobilier, landbouwmateriaal, vee en de volgende onroerende goederen, gelegen te Goetsenhoven :

Overwegende dat aanleggers bij dagvaarding vragen dat verweerders zouden veroordeeld worden om tot de vereffening en deling dezer onverdeeldheden over te gaan en dat om ertoe te geraken de openbare verkoop der roerende en onroerende goederen zou bevolen worden;

Overwegende dat verweerders het met het eerste punt van deze eis eens zijn; dat zij zich echter tegen de openbare verkoop der onverdeelde goederen verzetten en bij toepassing van de wet van 16 mei 1900 op de erfregeling der kleine nalatenschappen, de overname vragen naar schatting van deze goederen;

Overwegende dat aanleggers, bij tweede besluiten, insgelijks om toepassing van deze wet in hun voordeel verzoeken;

Overwegende dat beide eisen aan de door de wet gestelde voorwaarden beantwoorden;

Overwegende dat de vraag van aanleggers ontvankelijk is hoewel zij bij oorspronkelijke dagvaarding de verkoop der goederen hebben gevraagd (in deze zin : Leuven, 5 april 1948, R. W. 1951-'52, 225; 7 april 1952, Malcorps t/ Soetaerts; 14 februari 1951, J. T. 1951, 185; Rens, Tijds. Not., 1946, 113);

Overwegende immers dat de verzaking aan een recht slechts uit omstandigheden dient afgeleid die geen twijfel laten over het inzicht van hem die men beweert te hebben verzaakt;

dat aanleggers weliswaar volgens de termen van de dagvaarding de licitatie der onverdeelde goederen hebben vervolgd; dat zij hierdoor echter niet verzaakt hebben aan het recht door een ander middel dan de licitatie uit onverdeeldheid te geraken, namelijk bij toepassing van de wet van 16 mei 1900, wanneer het gekozen middel — de licitatie — geen plaats kan grijpen, om reden dat de andere partij om toepassing van dezelfde wet in haar voordeel verzoekt; dat aanleggers door dit verzoek in omstandigheden verkeren die niet dezelfde zijn als deze die vroeger bestonden;

Overwegende dat het arrest van het Hof van Verbreking d.d. 5 februari 1954 dat verweerders voorleggen ter zake irrelevant is; dat dit arrest immers slechts het principe vaststelt dat een der partijen aan haar recht tot overname mag verzaken en dat de rechter ten gronde, uit de omstandigheden der zaak vermag af te leiden of de dagvaarding in licitatie ja dan niet als een verzaking aan dat recht dient aangemerkt;

Maar overwegende ter zake dat krachtens artikel 4 van voormelde wet, de vraag van verweerders de voorrang heeft op deze van aanleggers; dat de overlevende echtgenote immers, onverdeelde eigenares der goederen, onder de verweerders die de overname vragen is begrepen; dat er op de vraag van deze laatste dienvolgens dient ingegaan.

Om deze redenen,

de Rechtbank,

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond in zover zij ertoe strekt partijen uit onverdeeldheid te doen geraken;

Beveelt de vereffening en verdeling van de onverdeeldheden tussen haar bestaande;

Geeft akte aan beide partijen dat zij bij toepassing van de wet van 16 mei 1900 op de erfregeling der kleine nalatenschappen, de onverdeelde goederen wensen over te nemen; verklaart echter de vraag van aanleggers niet gegrond en deze van verweerder gegrond; (enz.).

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

Kortgeding. — 3 maart 1955.

Voorzitter : M. De Necker.

Advocaten : Mrs J. Beele en F. Lens.

Echtscheiding. — Uitoefening van de ouderlijke macht. — Recht van bezoek. — Afzonderlijke verblijfplaats van de vrouw.

Krachtens artikel 267 B. W. verblijft het voorlopig bewind over de kinderen hangende de echtscheidingsprocedure bij de man, tenzij de rechter er anders over beslist op verzoek, hetzij van de moeder, hetzij van de familie, hetzij van de Procureur des Konings, in het belang van de kinderen. De grond van deze bepaling is gelegen in het feit, dat hangende de procedure het huwelijk blijft voortbestaan en enkel de verplichting tot samenwoning geschorst wordt, zodat in principe uitsluitend de vader de ouderlijke macht blijft uitoefenen (artikel 373 B.W.).

Niettemin mag de moeder, die naar luid van artikel 372 B. W. de ouderlijke macht bezit, het recht van bezoek uitoefenen daar zij blijkens artikel 303 B. W. het recht bezit over het onderhoud en de opvoeding van haar kinderen te waken. Uit dit recht van toezicht wordt het recht van bezoek,

zonder hetwelke het toezicht onmogelijk ware, natuurlijk afgeleid.

Wanneer de vader de moeder dwars zit in de uitoefening van haar recht van bezoek, kan het recht van bewaking aan de vader worden ontnomen en aan de moeder worden toevertrouwd.

De rechter kan het behoud van de bewaking van de vervulling van bepaalde voorwaarden afhankelijk stellen.

Hangende de echtscheidingsprocedure blijft het huwelijk voortbestaan met de wederkerige verplichtingen, die er uit voortvloeien, buiten de verplichting tot samenwonen, welke geschorst wordt.

De man mag zijn recht van toezicht op het gedrag van de vrouw uitoefenen. Wanneer haar dus een afzonderlijk verblijf in rechte is toegewezen, vermog zij niet een tweede verblijfplaats te kiezen, waar zij voortdurend zou wonen.

Vandendriessche t/ Vermost.

Overwegende dat, de eis strekt tot het toekennen van het bewakingsrecht over de gemeenschappelijke minderjarige kinderen aan eiser, voor de duur van de rechtspleging in echtscheiding, hangend tussen partijen.

Dat bijkomend bij tegeneis, partij Vermost de bewaking over de gemeenschappelijke kinderen vraagt.

I. In feite :

Overwegende dat partijen vóór de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, een echtscheidingsprocedure voeren;

Overwegende dat bij bevelschrift in kortgeding, dd. 25 maart 1954, het gezag over de twee minderjarige gemeenschappelijke kinderen aan eiser werd toevertrouwd, staande het geding in echtscheiding, en het bezoekrecht van eiseres geregeld werd;

Overwegende dat blijkt uit een akte van deurwaarder Messely, dd. 9 augustus 1954, en een schrijven van 11 augustus 1954, dat verweerster haar bezoekrecht niet kon uitoefenen om reden van het gemaakt kabaal;

Overwegende dat eiser op 14 augustus 1954, verweerster in kortgeding dagvaardde, ten einde te horen zeggen dat verweerster haar werkelijk verblijf diende te houden Conventstraat 4, te Mechelen, en een ander verblijf haar ontzegd wordt en tot wijziging der regeling van het bezoekrecht;

Overwegende dat bij bevelschrift dd. 16 september 1954, eisers' vordering afgewezen werd en de beide kinderen, op tegenvordering, aan verweerster werden toevertrouwd, om reden van het dwarsbomen van de uitoefening van verweersters bezoekrecht;

Overwegende dat op 7 oktober 1953 verweerster gedagvaard was vóór de Politierechtbank te Mechelen, wegens verzuim haar woonstverandering te verklaren, ten burele van de bevolking binnen de acht dagen daarvan;

Dat zij door deze rechtsmacht, op 28 oktober 1953, vrijgesproken werd, om reden dat gedaagde eigenlijk niet veranderd was van woonst, maar een tweede woonst bijgenomen had, haar wettige woonst blijvende Conventstraat n° 4, te Mechelen, waar de dagvaarding haar werd betekend.

Dat verweerster op 1 december 1952 een contract afsloot met Feremans en Vanhoof, door hetwelk zij zich verbond het huishouden dezer beiden te houden, tegen kost en inwoon voor haar en haar kinderen en een loon van 500,— frank in de maand,

Dat zij op 1 December 1953 een overeenkomst afgesloten heeft van Jan Jacobs, meubelfabrikant, 302, Schoonberg, te Mechelen, als gerante voor het houden van het meubelmagazijn, 127, O. L. Vrouwstraat, te Mechelen.

Overwegende dat ten gevolge een klacht wegens overspel, neergelegd door eiser, proces-verbaal werd opgesteld dd. 1 juli 1954.

II. In rechte :

A. Betreft de hoofdeis :

Overwegende dat naar luid van artikel 267 B. W. staande de echtscheidingsprocedure, het voorlopig bewind over de kinderen bij de man blijft, tenzij de rechter er anders over beschikt, op verzoek van de moeder of van de Procureur des Konings, in het meerder belang van de kinderen;

Overwegende dat de reden dezer beschikking te vinden is in het feit dat staande de rechtspleging het huwelijk blijft voortbestaan, en alleenlijk de verplichting van samenwonen geschorst wordt, zodat de vader principieel uitsluitend de ouderlijke macht blijft uitoefenen (artikel 373 B. W.).

Overwegende dat niettemin de moeder, welke naar luid van artikel 372 B. W. de ouderlijke macht bezit, het recht van bezoek uitoefenen mag, daar zij naar luid van artikel 303 B. W. het recht bezit over het onderhoud en de opvoeding van haar kinderen te waken.

Dat uit dit recht van toezicht natuurlijk het recht van bezoek wordt afgeleid, zonder hetwelk het toezicht onmogelijk ware.

Overwegende dat bij bevelschrift dd. 25 maart 1954, op grond van deze principes de kinderen aan hun vader werden toevertrouwd en het bezoekrecht van de moeder geregeld.

Overwegende dat bij bevelschrift dd. 16 september 1954, op tegenvordering, de bewaking over de minderjarige gemeenschappelijke kinderen aan de moeder werd toevertrouwd, omdat de vader de uitoefening van haar recht van bezoek en toezicht belemmerde.

Dat het bevelschrift uitdrukkelijk draagt : « dat verweerster terecht beweert dat vermelde incidenten uitgelokt werden door eiser (de vader) zelf, daar hij immers de bevolking inlichtte nopens de aankomst van eiseres (de moeder) en de kinderen tegen haar opruide. »

« dat het juist is, zoals verweerster (de moeder) beweert, dat door die incidenten terzelfdertijd bewezen is dat eiser zich bedient van de bevolking zijner gemeente om het bezoekrecht van verweerster (de moeder) onmogelijk te maken en dat de kinderen door hem worden opgevoed in afkeer en in opstand tegenover hun moeder. »

Overwegende dat dit bevelschrift betekend werd op 23 november 1954 en geen aanleiding gaf tot een verhaal in beroep.

Overwegende dat eiser beweert dat de toestand sedertdien gewijzigd is, daar het gebleken is dat verweerster samen woont met een andere man en dus het midden, volgens inlichtingen van de politie, niet geschikt is tot een goede en degelijke opvoeding der kinderen.

Overwegende dat verweerster beweert dat dit geen nieuwe omstandigheden uitmaken van natuur de vorige beslissing te doen wijzigen, daar eisers' dagvaarding dd. 14 augustus 1954, waarop het bevelschrift dd. 16 september 1954 werd gewezen, ruim vijf weken later werd uitgebracht aan het proces-

verbaal van 6 juli 1954, waarvan de inhoud door eiser moest gekend zijn toen hij dagvaardde.

Overwegende dat het niet bewezen is dat op 14 augustus 1954, eiser reeds kennis had van het proces-verbaal van 6 juli 1954.

Overwegende dat de voorgewende buitenechtelijke betrekkingen toegeschreven aan eiseres, nooit in rechte werden vastgesteld, zodat de klacht wegens overspel dd. 28 mei 1954, door eiser ingediend zonder gevolg werd gerangschikt.

Overwegende weliswaar dat hulpcommissaris der gerechtelijke politie, Soudan, in zijn proces-verbaal laat uitschijnen dat de vaststelling van overspel tussen F. en Vermost, omzeggens onmogelijk is in de voorwaarden waarin hun ontmoeting geschiedt.

Dat hij besluit dat uit een bescheiden onderzoek is gebleken dat het een publiek geheim is dat verweerster buitenechtelijke betrekkingen onderhoudt met F.

Overwegende dat deze verklaring onvoldoende is, daar verweerster geen kennis gehad heeft van preciese en bepaalde feiten welke zij zou kunnen weerleggen door een getuigenverhoor.

Overwegende dat verweerster bij vonnis der politierechtbank te Mechelen, dd. 28 oktober 1953, vrijgesproken werd der betichting te Mechelen van woning veranderd te hebben, zonder ervan binnen de 8 dagen de verklaring te doen ten burele van de bevolking.

Dat evenwel de politierechter vaststelt dat verweerster een tweede woonst heeft bijgenomen.

Overwegende dat verweerster daarenboven laat uitschijnen dat zij bereid is aan haar verblijf, 16, Kan. De Deckerstraat, te Mechelen, te verzaken.

Overwegende dat er vooralsnog geen voldoende redenen aanwezig zijn om het bevelschrift dd. 16 september 1954 in te trekken.

B. Betreft de tegenvordering :

Overwegende dat partij Vermost bij tegenvordering vraagt dat het bewakingsrecht over de minderjarige gemeenschappelijke kinderen haar zou worden toevertrouwd.

Overwegende dat zij het voorlopig bewind reeds bekomen heeft bij bevelschrift dd. 16 september 1954.

Overwegende dat de rechter het behouden der bewaking afhankelijk kan maken van bepaalde voorwaarden.

Overwegende dat staande de rechtspleging in echtscheiding, het huwelijk blijft voortbestaan met de onderlinge verplichtingen die eruit vloeien, buiten de verplichting van samenwonen, welke geschorst wordt.

Overwegende dat de man zijn recht van toezicht over het gedrag en houding van zijn vrouw mag uitoefenen.

Dat dus wanneer haar een afzonderlijk verblijf in rechte aangewezen wordt, zij niet vermag een tweede verblijfplaats te kiezen, waar zij, op enige bestendige wijze, zou wonen. (Rép. Pr. Dr. Belge, T. III, V°, Divorce, blz. 838.)

Overwegende dat, staande de rechtspleging, de echtgenoot zijn recht van toezicht op de algemene houding, het gedrag en betrekkingen van zijn vrouw behoudt. (De Page, Dr. Civ., T. I, blz. 650) en zich dus mag verzetten tegen diegene die eerkrenkend zouden zijn.

Om deze redenen,

Uitspraak doende op de hoofdvordering.

Verklaren deze ongegrond en verwerpen de eis.

Uitspraak doende op de tegenvordering.

Zeggen dat het voorlopig bewind over de gemeenschappelijke minderjarige kinderen aan eiseres op de tegenvordering behouden wordt, echter op de uitdrukkelijke voorwaarde dat eiseres een enkel afzonderlijk verblijf zal hebben, dit dat haar bij bevelschrift werd aangewezen bij haar ouders, 4, Conventstraat, te Mechelen, en dat zij zou totaal afbreken met F. en geen de minste betrekking of relatie meer zou hebben met hem.

Zeggen van nu af, dat, bij niet naleven van deze voorwaarden, haar het haar toegekend bewind afgenomen wordt.

Zeggen dat verweerder op tegenvordering zijn recht van bezoek zal mogen uitoefenen te Mechelen, de eerste en derde Zondag van iedere maand, van tien tot achttien uur.

Zeggen dat de kinderen de eerste helft van hun verlof bij de vader zullen doorbrengen, op last voor hem de kinderen af te halen en terug te brengen.

Kosten voorbehouden en te voegen ten gronde.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

1e Kamer. — 31 mei 1955.

Voorzitter : M. Dirix.

Rechters : M.M. Blauwaert en Maes.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaat : Mr Maillet.

Koopovereenkomst. — Wanprestatie van de koper.

Bij wanprestatie van een van partijen heeft de andere partij de keuze de nakoming van de wederkerige overeenkomst te vorderen ofwel haar ontbinding met schadevergoeding.

De koper werpt ten onrechte tegen, dat hij de waar en de factuur nog niet ontvangen heeft, daar het juist aan zijn in gebreke blijven (wat betreft het aanwijzen van de kleur en de te leveren klederstof) te wijten is, dat het bestelde niet kon worden afgewerkt en de factuur niet kon worden verzonden.

Niets verbiedt dat de koper de nakoming vordert van slechts een gedeelte van de overeenkomst, wanneer hij de zaak, tot vervaardiging waarvan hij zich verbonden had, zo ver afgewerkt heeft als hij kon en het uitsluitend aan de schuld van de koper te wijten is, dat het werk niet kon worden voltooid.

d'Hertoghe t/ N.V. Anciens Etabl. Bruwiere.

Herzien het vonnis bij verstek van 15 maart 1955;

Overwegende dat de vordering tot de uitvoering strekte van een koop-verkoopovereenkomst betreffende 2 stukken klederstof, die voor rekening van opposant door verweerster op verzet in écou werden gegeven; dat opposant in gebreke is gebleven over te gaan tot de designatie van de kleuren die hij zou verkiezen;

Overwegende dat verweerster op verzet het recht heeft de uitvoering van de overeenkomst te verkiezen, eerder dan haar verbrekking met schadevergoeding;

Overwegende dat verweerster op verzet bij de inleiding verklaarde te verzaken aan de uitvoering van het deel van de overeenkomst die het verven van de stof betreft, en vonnis vorderde voor de som van 15.713 fr. volgens haar aanvraag in ondergeschikte orde;

Overwegende dat opposant tegen die veroordeling ten onrechte opkomt;

dat de bestelling van de waar ten genoegen van recht bewezen is door de tussen partijen gevoerde briefwisseling;

Overwegende dat opposant ten onrechte tegenwerpt dat hij de waar en de factuur nog niet ontvangen heeft, waar juist het aan zijn gebreke blijven — wat betreft de kleurdesignatie —, te wijten is dat de stukken niet konden afgewerkt worden en dat de factuur niet kon worden verzonden;

Overwegende dat niets verbiedt, dat de verkoper de uitvoering zou vorderen van slechts een gedeelte van de overeenkomst, wanneer hij de zaak die hij beloofd had te vervaardigen, zover afgewerkt heeft als hij het kon, en dat het uitsluitend aan de fout van de koper te wijten is dat het werk niet kon voltooid worden;

Overwegende dat opposant niet betwist dat de waarde van de niet geleverde stukken 15.713 fr. beloopt;

Om deze redenen :

de Rechtbank, makende melding dat de artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Verklaart het verzet ontvankelijk doch niet gegrond, wijst het dienvolgens van de hand en zegt dat het bestreden vonnis al zijn uitwerksels zal hebben;

zegt bovendien voor recht dat de litigieuze stukken stof, in handen van verweerster op verzet, op eigen risico van opposant zullen blijven tot wanneer hij ze zou komen afhalen tegen de betaling waartoe hij verwezen is;

Verwijst opposant in de kosten van het verzet.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. — 20 april 1955.

Rechter : M. Horion.

Advocaten : Mrs A. Debergh en M. Demeyer.

Handelshuur. — Weigering van huurhernieuwing. —
Geen onderzoek naar de oprechtheid van de wil van de verhuurder om het verhuurde te verbouwen. —
Uitwinningsvergoeding. — Begrip « staat van ouderdom » in art. 35/1° van de wet van 30 april 1951.

Het volstaat dat de verhuurder zijn bedoeling te kennen geeft het verhuurde te verbouwen, opdat zijn weigering de gevraagde huurhernieuwing toe te staan, zal gerechtvaardigd zijn.

Alle betwistingen omtrent de verwerkelijking van die bedoeling zijn niet ter zake dienende, daar de huurder in de wet op de handelshuurovereenkomsten voldoende waarborgen vindt om het hem aangedane onrecht vergoed te krijgen in geval voormelde bedoeling niet wordt ten uitvoer gelegd.

Krachtens artikel 25, 1°, der wet van 30 april 1951 is geen uitwinningsvergoeding verschuldigd, wanneer het slopen of de wederopbouw van het goed noodzakelijk zijn gemaakt door de « staat van ouderdom » daarvan, door overmacht of door wettelijke of reglementaire bepalingen.

Door « ouderdom » (vétusté) moet worden verstaan « ouderdomssleet ». Het feit dat het verhuurde pand « oud » is volstaat niet om de verhuurder van elke uitwinningsvergoeding te ontslaan, wanneer hij tot de verbouwing overgaat.

Volgens de tekst der wet moet de « staat van

ouderdom » het slopen of de wederopbouw noodzakelijk maken.

De huurder heeft dus recht op een uitwinningsvergoeding, indien het gehuurde, alhoewel oud, in normale toestand van ouderdom verkeert, geen abnormale slijtage vertoont, geen dringende zware herstellingswerken nodig heeft en de huurder toelaat daarin op een absoluut normale wijze zijn handel verder te drijven.

Wwe Thibaut t/ Gijsels-Van den Bergh.

Overwegende dat eiseres van eerste verweerster in huur heeft een gedeelte van het handelshuis gelegen te Antwerpen, aan de Diepestraat 27, ingevolge een geboekte huurovereenkomst van 1 mei 1947 die eindigen zal op 1 mei 1956;

Overwegende dat eiseres regelmatig en in de wettelijke termijnen een vraag van huurhernieuwing tot eerste verweerster heeft gericht en deze laatste even regelmatig in de wettelijke termijnen op deze vraag weigerend heeft geantwoord;

Overwegende dat eerste verweerster tot staving van haar weigering de wil te kennen gaf om het gedeelte van onroerend goed, waarin eiseres haar bedrijvigheid uitbaat, weder op te bouwen, daar zulks noodzakelijk is geworden ingevolge de staat van ouderdom van het gehuurde;

Overwegende dat eiseres het inzicht van eerste verweerster betwist en doet gelden dat deze laatste geen enkel bewijs in dit verband voorlegt;

Overwegende dat het volstaat dat de verhuurder zijn inzicht te kennen geeft het gehuurde te verbouwen opdat zijn weigering de gevraagde huurhernieuwing toe te staan zou verrechtvaardigd zijn;

Dat alle betwistingen betreffende de verwezenlijking van dit inzicht thans niet ter zake dienende zijn daar eiseres in de wet op de handelshuurovereenkomsten voldoende waarborgen vindt om het haar gedane onrecht te vergoeden in geval voornoemd inzicht niet wordt ten uitvoer gelegd;

Overwegende dat eiseres zich hiervan overigens wel bewust is daar ze van eerste verweerster een uitwinningsvergoeding vordert gelijk aan één jaar huur, zijnde 25.000,— frank;

Overwegende dat bijgevolg het enige twistpunt dat dient onderzocht er in bestaat te weten of eiseres ja dan neen van nu af recht heeft op een uitwinningsvergoeding;

Overwegende dat luidens artikel 16, 1, 3° der wet van 30 april 1951 als wederopbouw dient te worden beschouwd « elke door afbraak voorafgegane verbouwing die beide de ruwbouw der lokalen betreffen en waarvan de kosten meer dan drie jaar huur overschrijden »;

Overwegende dat luidens artikel 25, 1° derzelfde wet de uitwinningsvergoeding waarop de huurder recht heeft forfaitair wordt vastgesteld op één jaar huur wanneer de verhuurder de bedoeling heeft het goed weder op te bouwen overeenkomstig het 3° van artikel 16;

Dat echter luidens zelfde wetsbepaling in dit geval geen vergoeding zal verschuldigd zijn wanneer het slopen of het wederopbouwen van het goed noodzakelijk gemaakt worden door de staat van ouderdom ervan, door overmacht, of door wettelijke of reglementaire bepalingen;

Overwegende dat eerste verweerster zich hierop steunt om te zeggen dat zij niet kan gehouden zijn enige uitwinningsvergoeding aan eiseres uit te keren;

Dat inderdaad eerste verweerster doet gelden dat

het litigieuze pand minstens 100 jaar oud is en bijgevolg wegens zijn « staat van ouderdom » dient wederopgebouwd;

Overwegende dat partijen het niet eens zijn nopens de betekenis van het woord « ouderdom » zols het door de wetgever wordt gebruikt;

Overwegende dat de Franse wettekst het woord « vétusté » gebruikt hetwelk volgens Larousse betekent « était de détérioration résultant de l'ancienneté » en volgens de Dictionnaire de l'Académie française (uitg. 1935) « l'ancienneté, se dit principalement en parlant des choses que les temps a fait déprécier ou détériorer »;

Dat het woord « vétusté » door Bellefroid in zijn « Dictionnaire français-néerlandais des termes de droit » vertaald wordt door « sleet, verslijting, ouderdom »;

Dat hieruit dient afgeleid dat het woord « vétusté » of « ouderdom » zoals het in artikel 25, 1° der wet van 30 april 1951 voorkomt, dient verstaan in de zin van « ouderdomssleet »;

Dat bijgevolg daar waar de wetgever de woorden « staat van ouderdom » gebruikt, hij het geval bedoeld heeft waarin de verhuurder zich tot slopen en/of wederopbouwen verplicht ziet, wanneer de « sleet » veroorzaakt door ouderdom dusdanig is dat het gebouw in een volledige staat van verval is geraakt en hij wel verplicht is tot het slopen en/of wederopbouwen er over te gaan;

Derhalve het feit dat het gehuurde pand « oud » is niet volstaat om de verhuurder van elke uitwinning-vergoeding te ontslaan wanneer hij tot de verbouwing ervan overgaat;

Dat zulks voldoende blijkt uit de aanwezigheid in de tekst der wet van het woord « noodzakelijkheid » derwijze dat de « staat van ouderdom » het slopen of de wederopbouw « noodzakelijk » maken;

Dat bijgevolg wanneer deze noodzakelijkheid niet bestaat en de verhuurder vrijwillig er toe besluit zijn goed weder op te bouwen, de huurder op de wettelijke uitwinning-vergoeding zal kunnen aanspraak maken;

Overwegende dat ter zake eiseres recht zal hebben op een uitwinning-vergoeding indien het gehuurde, alhoewel oud, in een normale toestand van onderhoud verkeert, geen abnormale slijtage vertoont, geen dringende zware herstellingswerken nodig heeft en de huur toelaat er verder op een absoluut normale wijze haar handel verder te drijven;

Overwegende dat gelet op de tussen partijen bestaande betwistingen nopens de staat van het gehuurde het nuttig voorkomt hiernabepaalde onderzoekmaatregel te bevelen;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter voornoemd, rechtdoende tegen-sprekelijk;

Verlenen akte aan tweede verweerder dat hij zijn echtgenote, eerste verweester, machtigt om in rechte te treden;

Verklaren het verzet van eerste verweester tegen de door eiseres gevraagde huurhernieuwing gegrond; Zeggen dienvolgens voor recht dat eiseres geen aanspraak kan maken op de huurhernieuwing en dat de tussen partijen bestaande huurovereenkomst een einde zal nemen op 30 april 1956;

En alvorens verder recht te doen, stellen als deskundige aan de heer Gustave Fierens, bouwmeester te Antwerpen, Provinciestraat 250; J. Smits, bouwmeester te Antwerpen, Wapperstraat 16, en Noe, bouwmeester te Antwerpen, Cyriel Buyssestraat 24, met opdracht in een beredeneerd verslag, bij het slot ervan

onder ede te bevestigen, het door eiseres in huur gehouden gedeelte van het huis gelegen te Antwerpen, aan de Diepestraat 27, te beschrijven, na te gaan of, om reden van de staat van ouderdom van dit pand, het slopen of het wederopbouwen ervan *noodzakelijk* is geworden en verder te antwoorden op alle nuttige en doeltreffende vragen van partijen;

Behouden de kosten voor.

VREDEGERECHT TE DIEST

6 juni 1955.

Rechter : M. Sacré.

Advocaten : Mrs. Nelissen en Hermans.

Erfrecht. — Wet van 16 mei 1900 op de kleine nalatenschappen. — Afstand van het in art. 4 dezer wet bedoelde recht van overneming. — Vereisten voor stilzwijgende afstand.

Stilzwijgend kan worden afstand gedaan van het in artikel 4 van de wet van 16 mei 1900 bedoelde recht van overneming; de stilzwijgende afstand van een recht kan echter slechts afgeleid worden uit daden en feiten, waaruit ondubbelzinnig de afstand van recht blijkt; dergelijke afstand kan niet vermoed worden, maar moet bewezen worden.

Zelfs indien de gerechtigde tot overneming zich accoord mocht hebben verklaard om tot de openbare verkoping van het goed over te gaan, zou daaruit niet kunnen worden afgeleid dat hij van zijn recht afstand zou hebben gedaan.

Grieten t./ Schroven en cs.

Aangezien blijkt uit bovengemeld rekwest dat partijen onverdeelde eigenaars zijn van het volgend onroerend goed : een huis met boomgaard gelegen te Deurne bij Diest, ter plaatse « Hoste »-sectie A nr 147 bis N 2 en 147 bis P2 groot volgens titel 25 a. 80 ca. en volgens meting 29 a. 60 ca., alsmede van de roerende goederen, dewelke zich in het kwestig huis bevinden.

Aangezien de vordering er dan ook toe strekt te horen zeggen voor recht dat de aanlegger gemachtigd is deze goederen over te nemen bij toepassing van de wet van 16 mei 1900 op de kleine nalatenschappen.

Aangezien verweerders aanvoeren dat deze vordering niet ontvankelijk is, daar de aanlegster aan dit recht stilzwijgend heeft verzaakt, en namelijk doen gelden dat zulks genoegzaam blijkt uit het feit dat al de partijen verschenen vóór Mter Van Haecht, notaris in verblijf te Diest, en dat ter gelegenheid van deze vergadering aanlegster bijgestaan door haar echtgenoot er in heeft toegestemd tot de openbare verkoping van al de goederen in onverdeeldheid.

Dat dit akkoord in feite bekrachtigd werd door de aanlegster zelf ter studie van Mter Vandersmissen, notaris in verblijf te Tessenderlo.

Aangezien we de zienswijze van de verweerders niet kunnen delen.

Aangezien het niet betwist wordt en algemeen aangenomen, dat men stilzwijgend aan het recht van overname, voorzien door artikel vier van de wet van 16 mei 1900 kan verzaken; dat de rechtsleer en de rechtspraak echter eenparig voorbehouden dat de stilzwijgende verzaking van een recht slechts kan afgeleid worden uit daden en feiten, dewelke op ondubbelzinnige wijze de verzaking doen uitschijnen; dat een ver-

zaking niet kan vermoed worden maar moet bewezen worden (Répert. pratique verbo Successions n° 3047 — Ernst nr 61 — Van Isterbeek nr III Res Tijdschrift voor notarissen 1946 — 117; 1947 p. 33 en volgende — Verbreking 28 november 1946 — Pasicrisis I, 449 J. T. 627).

Aangezien nochtans de rechtspraak absoluut niet eens is nopens de feiten welke onbetwistbaar laten vermoeden dat een partij aan het recht van overname zou verzaakt hebben.

Aangezien namelijk, zelfs indien de huidige aanlegster heel eenvoudig de andere partijen had doen dagaarden in vereffening en deling van de gemeenschap voor de Rechtbank van eerste aanleg, dan nog is des-aangaand, de rechtspraak niet eenparig om zulks te beschouwen als een verzaking (Zie rechtspraak Leuven 14 februari 1951 — Journal des Tribunaux 1951, blz. 185, idem Leuven 7 Mei 1952 ter zake Malcorps Maria t/ Soetaens Maria en 4 juni 1954 Van Mol t/ Janssens — Idem Rechtbank Antwerpen 1947 — 48 kol. 355).

Aangezien ter zake zelfs geen de minste dagvaarding bestaat, en dat zelfs de partijen voor de notaris geen enkel stuk hebben getekend, waarbij zij zich akkoord verklaarden om tot de openbare verkoping over te gaan.

Aangezien weliswaar het door de aanlegster niet wordt betwist dat een vergadering plaats greep ter studie van notaris Van Haecht te Diest en dat zij de notaris Vandersmissen geraadpleegd heeft; dat zij nochtans doet gelden dat zij nooit een definitief akkoord desaangaande heeft gesloten.

Aangezien we uit al deze bestanddelen moeten afleiden dat aanlegster op geen enkel ogenblik ondubbelzinnig aan het recht heeft verzaakt om de overname te vorderen.

Aangezien verder dient aangestipt, dat indien aanlegster zich werkelijk akkoord hadde verklaard om tot de openbare verkoping over te gaan, dan nog zou ze niet aan haar rechten hebben verzaakt.

Aangezien dat we dan ook van oordeel zijn, dat de eed, welke de verweerders verklaren te willen opleggen aan de aanlegster en welke luidt als volgt: «Ik zweer dat het niet waar is dat ik ter studie van Notaris Van Haecht te Diest ben akkoord geweest om de goederen afhagende van de nalatenschappen Grietens-Beckers en Grieten-Schroven, publiek te laten verkopen. Zo waarlijk helpe mij God» als niet pleitbeslissend voorkomt en dat deze niet dient opgelegd.

Aangezien verder de pleegvormen voorzien door de wet voorhanden zijn en de aanlegster de meerderheid van intresten vertegenwoordigt in deze overname.

Aangezien er dan ook redenen bestaan om de heer Verboven Cyrille, door ons bevel van 28 maart 1955 als deskundige aangesteld en door geen enkele partij gewraakt, tot de gebruikelijke eedaflegging toe te laten en we hem dan ook stante pede de volgende eed hebben afgenomen: «Ik zweer dat ik in eer en geweten nauwgezet en eerlijk, mijn opdracht zal vervullen. Zo helpe mij God», waarna hij verklaart tot zijn ambtsverrichtingen over te gaan ter plaatse op zaterdag 25 juni 1955 te 14 uur namiddag.

Om deze beweegredenen:

Alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende, en beslissende op tegenspraak en in laatste aanleg,

Zeggen dat de aanlegster gerechtigd is in haar vraag tot overname, enz.

BOEKBESPREKING

R. Derine. — Grenzen van het eigendomsrecht in de negentiende eeuw. — De Sikkel, Antwerpen. — 1955. — 306 p.

Het boek van de Heer Derine, dat zopas werd gepubliceerd in de Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek, is een voortreffelijk stuk wetenschappelijk werk. Het is de algemene roep bij zovele schrijvers over burgerlijk recht, heden ten dage, dat het eigendomsbegrip sedert het uitvaardigen van het burgerlijk wetboek een geweldige evolutie heeft ondergaan en dat het, zoals het opgevat werd sedert het tot stand komen van het burgerlijk wetboek vandaag niet meer te herkennen is. Er wordt beweerd dat het 150 jaar geleden een recht was van volstrekt absolute aard en dat de eigenaar van een zaak op de meest volstreekte wijze «volgens wil een gril» over deze zaak mocht beschikken. Deze opvatting werd neergelegd in het eerste lid van art. 544. Aan de verdere tekst van hetzelfde artikel werd meestal weinig belang gehecht en hoevele moderne auteurs hebben niet de aandacht van hun lezers getrokken op het feit hoe, door de achtereenvolgende beperkingen die aan het absoluut eigendomsbegrip zijn toegebracht geworden, dit begrip ten slotte in zijn tegendeel verkeerd is en dat er niets meer van de oorspronkelijke opvatting overblijft.

De Heer Raymond Derine heeft zich afgevraagd of deze zo algemeen verspreide opinie wel overeenkomt met de werkelijkheid en namelijk of de eigendomsopvatting der stellers van het B.W. wel werkelijk het absoluut karakter had dat er steeds wordt aan toegekend. Dit probleem heeft de auteur ertoe geleid een zeer grondige studie te maken van de werken der juristen die, doorheen de 19e eeuw, over het eigendomsrecht hebben geschreven.

Het boek is ingedeeld in twee grote afdelingen. De eerste is gewijd aan de eigendomsopvatting van de juristen uit de napoleontische periode, namelijk diegenen die het B.W. tot stand hebben gebracht, en de tweede afdeling houdt zich bezig met de meningen van de bijzonderste juristen die over het onderwerp geschreven hebben in de loop van de 19e eeuw.

Men ziet dadelijk het uitzonderlijk belang van dit onderzoek. Anderhalve eeuw literatuur over het burgerlijk recht in Frankrijk en in België werd door de auteur grondig en nauwkeurig bestudeerd en zijn studie leidt hem tot een besluit dat volledig afwijkt van de gangbare mening. Hij is namelijk van oordeel dat de opvatting omtrent de eigendom zowel bij de opstellers van het Burgerlijk Wetboek als bij de juristen der 19e eeuw geenszins dit onbeperkt en ongebreideld karakter had dat men hun gewoonlijk toeschrijft. Het is verkeerd te menen dat de stellers van het B.W. aanhangers waren van het meest extreme individualisme en dat zij op grond daarvan voorstanders waren van de volstreekte ongebondenheid van de eigenaar. Dit was voorzeker niet het geval met Portalis en even weinig met Napoleon zelf, die beiden zulke belangrijke rol gespeeld hebben in het tot stand komen van het B.W. Integendeel, de tekst van art. 544 met zijn absoluut karakter komt uit het oude recht en de Heer Derine heeft met vlijtige nauwgezetheid de formulering van het eigendomsrecht opgespoord bij de juristen van de 14e tot de 17e eeuw. Overal vindt men de idee terug, al is het dan ook niet woordelijk, die uiteindelijk het art. 544 is geworden. De schrijver gaat dan na welke de betekenis kan zijn van de uitdrukking «de la manière la plus absolue»

welke voorkomt in art. 544. Hij is van mening dat de opstellers van het B.W. de *volle* eigendom « als het hoogste en volledigste zakelijke recht hebben willen stellen tegenover de meer beperkte rechten, zoals het vruchtgebruik ». Men heeft dan ook al te weinig de aandacht gevestigd op het tweede lid van art. 544 waarbij zeer belangrijke beperkingen aan het absoluut karakter van het eigendomsrecht werden voorzien.

Om nu de juiste verhouding tussen de twee paragrafen van het berucht artikel te ondertekenen tracht de auteur de wijsgerige en maatschappelijke opvattingen te doorvorsen van de juristen ten tijde van het tot stand komen van het B.W. Hij weidt dan in de eerste plaats breedvoerig uit over Portalis, die hij noemt de type vertegenwoordiger van de juristen uit die tijd en hij schetst ons een prachtig geslaagd geestelijk beeld van deze realist, die sceptisch stond tegenover de Franse omwenteling, die gekant was tegen de ideeën van Rousseau, die in de vrijheid niet het hoogste goed zag en die meende dat de natuur de mensen niet heeft geschapen om vrij te zijn, maar integendeel van oordeel was dat wij als vrije wezens werden geboren « om in staat te zijn onze gemeenschappelijke bestemming te vervullen, d.i. het leven in de gemeenschap ». Portalis was geen enthousiast aanhanger van de vrijheid van arbeid en behield zijn sympathie voor de corporatieve organisatie. Hij meende dat de theorie van de natuuroestand en van het maatschappelijk verdrag bij Rousseau was een « stérile et turbulante métaphysique ». Het is voorzeker niet deze realistische scepticus die het ongebreiddeld eigendomsbegrip aan het B.W. heeft willen opdringen. Dit was nog minder het geval met Napoleon zelf wiens gedachtengang volledig liep in de lijn van deze van Portalis.

De auteur onderzoekt dan de draagwijdte van het tweede lid van art. 544 en stelt in het licht hoe reeds van in het begin van de 19e eeuw in feite de meest belangrijke beperkingen aan het absoluut eigendomsrecht werden gesteld, b.v. in zake ravitailleringsspolitiek en in verband met het napoleonistisch continentaal stelsel. Het besluit van het eerste deel van het boek is dan ook dat de juristen van het begin der 19e eeuw wel partijgangers waren van een ruime vrijheid voor de eigenaar, doch dat zij er niet in het minst aan gedacht hebben hem los te maken uit het gemeenschapsverband en hem een absolute heerschappij toe te kennen. « Het toenmalig eigendomsbegrip was niet zo onsociaal als doorgaans wel beweerd wordt ».

Dan volgt in het tweede gedeelte van het boek een breed onderzoek naar de opvatting over de eigendom in de loop van de 19e eeuw. Als representatieve figuren van de 19e eeuwse juristen worden gekozen voor Frankrijk Demolombe en voor België vanzelfsprekend Laurent. Geen van deze beide hoofdfiguren uit de school der exegese aanvaardde het eigendom als een recht met absoluut karakter. Bij Demolombe b.v. werd de leer betreffende de natuurlijke en wettelijke erfdienstbaarheden als een normale bestaanswijze van het eigendom beschouwd.

Belangrijk vooral voor een juiste visie op het eigendomsbegrip bij de juristen der 19e eeuw is de evolutie van het probleem van het rechtsmisbruik gedurende deze eeuw, zowel in Frankrijk als in België. De theorie van het rechtsmisbruik is inderdaad wel de sterkste rem die kan aangelegd worden tegenover het absolute eigendomsbegrip. Op dit gebied heeft de schrijver zich ontzaglijke moeite getroost om met de grootste nauwkeurigheid zowel bij de schrijvers over het recht als in de jurisprudentie de evolutie van het rechtsmis-

bruik op de voet te volgen. In de rechtsleer hebben haast al de 19e eeuwse schrijvers het beginsel « *malitios non est indulgendum* » gehuldigd. Dit wordt door vele hedendaagse auteurs uit het oog verloren, vooral door Josserand, doch ook wel door Campion en Perreau.

Wat nu de rechtspraak betreft wordt er in de hedendaagse literatuur meestal geproclameerd dat de jurisprudentie in Frankrijk slechts sedert het beroemd arrest van Colmar van 2 mei 1855 de theorie van het misbruik van recht zou hebben aanvaard. Ook dit is een vergissing en de Heer Derine brengt ons een hele reeks beslissingen van allerlei franse hoven en rechtbanken van vóór 1855, waarin het beginsel van het rechtsmisbruik volkomen aanvaard wordt. Dit is evenzeer het geval voor België. Het heeft er trouwens niet de schijn van dat het Colmar-arrest in zijn tijd een buitengewone sensatie zou verwekt hebben, het werd geenszins als een belangrijke nieuwigheid beschouwd. Een inzinking gedurende enkele jaren in de franse jurisprudentie doet niets af aan de algemene lijn.

En zo komt dan de auteur tot zijn algemeen besluit, namelijk dat de meeste moderne auteurs, bij gebrek aan historische zin, zich grotelijks vergissen wanneer ze steeds met klem drukken op het onbeperkt karakter van het eigendomsrecht gedurende de 19e eeuw; dat integendeel het eigendomsbegrip vanuit het oude recht, doorheen het Burgerlijk Wetboek, zich in de 19e eeuw heeft ontwikkeld langs lijnen van geleidelijkheid en ten slotte nooit noch bij de schrijvers noch in de uitspraken der rechtbanken als ongebreiddeld is opgevat geworden.

Het hier besproken werk vertegenwoordigt niet alleen een reusachtige som arbeid, het heeft ook uitmuntende wetenschappelijke kwaliteiten. Eerst en vooral de grote klaarheid en eenvoud bij de uiteenzetting, de overvloed van de documentatie, de maatschappelijke werkelijkheidszin van de schrijver, het rake kenschetsen van sommige eminente juristen, de grondige doorvorsing der rechtspraak. Het boek brengt daarbij ongetwijfeld een volstrekte nieuwe visie op een zeer belangrijk vraagstuk der rechts-evolutie doorheen de 19e eeuw tot op onze dag.

Het onderzoek van de auteur is zo volledig dat men met moeite enige leemte zou kunnen aanstippen. Misschien mag het verrassend genoemd worden dat de schrijver bij het kenschetsen der mentaliteit van Napoleon bij de voorbereiding van het Burgerlijk Wetboek geen gebruik heeft gemaakt van de werken van Durant over de tussenkomst van Napoleon in de Conseil d'Etat, waarin de auteur voorzeker nog elementen zou gevonden hebben tot staving van zijn stelling. Dit is een onbeduidend detail. Wij zijn zeer gelukkig in het boek van de Heer Derine een zeer belangrijke en originele bijdrage tot onze Vlaamse rechtswetenschap te kunnen begroeten en het is met een bijzonder genoegen dat wij dit werk hebben opgenomen in de Vlaamse Rechtskundige Bibliotheek.

René Victor.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BIBLIOGRAPHIE

Frankrijk

- Acker E.*: Manuel formulaire des officiers de l'état civil. — Public. administratives et libr. municipale et rurale.
- Autié D.*: La rupture abusive du contrat de travail. — Libr. Dalloz.
- Bonnechose H. de*: Les référés. — Edit. sociales françaises.
- Campion L. en Lidderdale D. W. S.*: Manuel de procédure parlementaire européenne comparée. — Colin.
- Carbonnier J.*: Droit civil. — Presses univ. de France.
- Colliard A.*: Droit international et histoire diplomatique. — Libr. Dalloz.
- Dogan M. en Narbonne J.*: Les Françaises face à la politique. — A. Colin.
- Dubarry J.*: Formulaire des maires et conseils municipaux. — Public. administratives et libr. municipale et rurale.
- Duon*: De la théorie à la pratique des indices statistiques. — Eyrolles et Gauthier-Villars.
- Duverger M.*: Partis politiques et classes sociales en France. — A. Collin.
- Duverger M.*: Droit constitutionnel et institutions politiques. — Presses univers. de France.
- Ellul J.*: Histoire des institutions et des faits sociaux. — Press. univ. de France.
- Francoz P.*: Le contrat de représentant de commerce. — Edit. sociales françaises.
- Galant H. C.*: Histoire politique de la sécurité sociale. — A. Colin.
- Hamel J.*: Le droit pénal spécial des sociétés anonymes. — Libr. Dalloz.
- Isselé*: Le statut juridique, fiscal et social des représentants de commerce. — Delmas.
- Julliot de la Morandière L.*: Précis de droit civil. T. I. — Libr. Dalloz.
- Lagarde M. en Méjanès L.*: Traité formulaire de la faillite et du règlement judiciaire. — Libr. gén. droit et jurisprudence.
- Lefèvre A.*: Le Nouveau Régime de la faillite et du règlement judiciaire. — Plon.
- Levy-Bruhl H.*: Aspects sociologiques du droit. — M. Rivière.
- Maillet J.*: Histoire des institutions et des faits sociaux. — Libr. Dalloz.
- Martel G.*: Toutes les questions pratiques sur les baux ruraux. — Delmas.
- Mazeaud H. L. en J.*: Leçons de droit civil. T. I. — Institutions judiciaires et droit civil. — Domat - Montchrestien.
- Mercillon H.*: La rémunération des employés. — A. Colin.
- Monier R., Cardascia G., Imbert J.*: Histoire des Institutions et des faits sociaux. — Domat - Montchrestien.
- Monsarrat G. et Turpin R.*: Les chemins ruraux publics et privés. — Publ. administratives et libr. municipale et rurale.
- Morichon*: Les contrôles fiscaux. — Eyrolles.
- Perraud-Charmantier A. et Riedmatten L. de*: Lois sociales, sécurité sociale. — Libr. gén. droit et jurisprudence.
- Réau R. en Martin B.*: Manuel de la circulation routière et des actions en responsabilité. — Dalloz.
- Reuter P.*: Institutions internationales. — Press. univ. France.
- Taillandier A. de en Vidal R.*: Manuel de la révision

de la liste électorale. — Public. administratives et libr. municipale et rurale.

Trotabas L.: Précis des institutions financières. — Libr. Dalloz.

Duitsland

- Daimler R.*: Die Prüfungs- und Belehrungspflicht des Notars, 2 Aufl. — Berlin, Heymann, 1955.
- Dreus R.*: Das Erste Bundesmietengesetz. — Münster, Westf., Aschendorff, 1955.
- Festschrift G. Kisch*: Rechtshistorische Forschungen. — Stuttgart, Kohlhammer, 1955.
- Fiegle G.*: Die Gesellschaft. — Stuttgart, Boorberg, 1955.
- Friedrich K. O.*: Beamtenauslese in den Vereinigten Staaten und in Grossbritannien. — Bad Godesberg, Allgem. Beamtenschutzbund e. V., 1955.
- Geilke G.*: Die polnische Strafgesetzgebung seit 1944. — Berlin, de Gruyter, 1955.
- Hippel E. von*: Einführung in die Rechtstheorie. — Münster, Westf., Aschendorff, 1955.
- Hueck A. en H. C. Nipperdey*: Lehrbuch des Arbeitsrechts. 6., völlig neuarb. Aufl. Bd. 2, Lfg 1. — Berlin, Vahlen, 1955.
- Nölle, A.*: Polizeiliche Grundsätze und Begriff. — Köln, Heymann, 1955.
- Schorn H.*: Der Laienrichter in der Strafrechtspflege. — Münster, Westf., Aschendorff, 1955.
- Storz W.*: Leitfaden für das Deutsche Recht. — Celle, Pohl, 1953.

Zwitserland

- Barde E.*: Le procès en divorce. — Bâle, Helbing & Lichtenhahn, 1955.
- Baumann M.*: Die Legitimation des Gemeinwesens zur staatsrechtlichen Beschwerde. — Zürich, 1955.
- Baumgartner A.*: Répertoire des articles de fond, des notes de jurisprudence et d'autres notes parues dans le Journal des Tribunaux de 1948 à 1953. — Lausanne, Impr. E. Ruckstuhl, 1955.
- Bernel A.*: Le droit du Code civil français applicable au Jura bernois. Diss. jur. — Bern, 1955.
- Besson Ch.*: La force obligatoire du contrat et les changements dans les circonstances. Thèse droit. — Lausanne, 1955.
- Bieri R.*: Der Strafrechtliche Schutz des Torenfriedens (art. 262 StGb). Thèse droit. — Fribourg, 1954.
- Borradori G.*: Profili ortodossi et inconsueti alla teoria dei diritti pubblici subbiattivi. Diss. jur. — Zürich, 1955.
- Boss P.*: Systeme der Staatsaufsicht über Versicherungsunternehmen. — Berlin, Duncker & Humblot, 1955.
- Bussy A.*: Les dispositions pénales du projet de juin 1954 d'une loi fédérale sur la circulation routière. Rapport présenté le 7 novembre 1954 à la Soc. suisse de droit pénal à Schaffhouse. — Lausanne (chez l'auteur), 1954.
- Danzi L.*: La nuova legge tributaria cantonale ticinese (limitata alle persone fisiche). Thèse sc. econ. et commerc. — Fribourg, 1955.
- Dürr K.*: Aktie und Aktiengesellschaft, ihre Besteuerung und Bewertung in der Schweiz. — Bern, K. Dürr.
- Elmer E.*: Die Bestimmung des unpfändbaren Lohnes auf Ende 1951. — Bern (Selbstverlag des Verf.), 1952.
- Gauthier J.*: Le pacte successoral. Thèse droit. — Lausanne, 1955.

- Glanzmann O.*: Die Einheitsstrafe. Diss. jur. — Bern, 1955.
- Gubler F.*: Besteht in der Schweiz ein Bedürfnis nach Einführung des Instituts der angelsächsischen Treuhand (trust)? — Basel, Helbig & Lichtenhahn, 1954.
- Jahrbuch der Basler Juristenfakultät.* — Basel, Helbing & Lichtenhahn, 1955.
- Koelliker J.*: Liberté et statut de la presse moderne. Proposition pour une législation nouvelle. Thèse droit. — Lausanne, 1955.
- Kopp O.*: Die berufliche Hilfspflicht der Medizinalpersonen. Thèse droit. — Fribourg, 1955.
- Luthy J.*: Les cessions de parts héréditaires. Thèse droit. — Lausanne 1955.
- Madjidi M.*: Le droit de grève. Etudes des législations et des jurisprudences françaises et suisses. Thèse droit. — Genève, 1955.
- Rechtsquellenprobleme im schweizerischen Recht.* — Bern, Stämpfli & Cie, 1955.
- Ruckstuhl A.*: Die Verletzung des Schriftgeheimnisses auf Grund des Art. 179 des Schweizerischen Strafgesetzbuches. Thèse droit. — Fribourg, 1955.
- Schlupe W.*: Die wohlverwahrten Rechte des Aktionärs und ihr Schutz nach schweizerischem Recht. — Zürich, Polygr. Verlag A. G., 1955.
- Voska W.*: Der Schutz schweizerischer Hoheitszeichen im Strafrecht. — Winterthur, P. G. Keller, 1955.
- Zünd L.*: Das Parlament in den Landesgemeindekantonen. — Zürich, Polygr. Verlag, 1955.

Oostenrijk

- Dittrich R.*: Österreichisches Strassenverkehrsrecht. — Wien, Orac, 1955.
- Fazekas K.*: Die Menschenrechte. — Gösz, 1952.
- Forster H.*: Der naturrechtliche Eigentumsbegriff und die Eigentumsauffassung der Kirchenväter und Scholastiker. — Graz, 1954.
- Fritzer K.*: Die österreichische Bundesverfassung. — Wien, Österr. Gewerkschaftsbund, 1953.
- Sauer W.*: Das österreichische Fremdenpolizeirecht, mit Einschluss des österr. Faszrechtes und d. zwischenstaatl. u. internat. Abkommen, insbes. d. Genfer Flüchtlingskonvention. — Wien, Manz, 1955.
- Slavkovic S.*: Die Entstehung Jugoslaviens. — Graz, 1954.

BALIELEVEN

OPENINGSVERGADERING DER CONFERENTIE VAN DE JONGE BALIE TE HASSELT

Zijne Exc. Gouverneur L. Roppe aan het woord

Op 22 november l.l. had Mr Geyskens, voorzitter der Conferentie van de Jonge Balie, de eer en het genoegen in de stemmige conferentie-zaal van het Begijnhof te Hasselt de 1e vergadering van dit jaar te openen.

Hij verheugde zich terecht in een talrijke opkomst waarbij de magistratuur opvallend sterk vertegenwoordigd was. Mr Geyskens gaf een kort overzicht van het werkprogramma van dit jaar, waarna hij het woord verleende aan Zijne Exc. Gouverneur L. Roppe, die zou spreken over «Hoe men straffe».

Wie de spreker kent, zal zich zeker niet verwonderen dat de conferencier met zijn zwierige taal en

schalkse humor, daarbij geholpen door keurig gekozen lichtbeelden, de vergadering gedurende anderhalf uur wist te boeien. De spreker schetste het vroeger strafrecht waarin hij vooral twee perioden meende te kunnen onderscheiden, nl. het accusatoir-stelsel en het inquisitoir-stelsel.

In de eerste periode was de klacht het vertrekpunt van ieder proces: de klager en de aangeklaagde werden dan met gelijke rechten tegenover elkaar geplaatst en deze moesten dan hetzij door getuigen, hetzij door eedhulpers ofwel door het godsoordeel, hun eigen stellingen bewijzen en deze van de tegenpartij bestrijden.

In het Inquisitoir-stelsel (± 15e eeuw) daarentegen trad het gerechtelijk apparaat zelf in actie, ook zonder klacht. Processueel onderscheidde met de accusatio, de probatio, sententia, executio eventueel appellatio. Vooral de bekentenis was het voornaamste bewijsmiddel. Deze moest ten allen tijde en tegen alles in bekomen worden, desnoods door foltering (… of waarheidsserum).

De begeleidende lichtbeelden gaf de toehoorders en -schouwers een klaar beeld van wat die foltering en de daarop volgende wrede straffen waren. Het enige redmiddel om aan de doodstraf te ontkomen was dikwijls het zgn. jonkvrouwenrecht: d.w.z. dat de veroordeelde vrij kwam indien een maagd of een publieke vrouw om zijn hand vroeg.

De Stafhouder, Mr Bijvoet bedankte de spreker voor zijn zeer interessante voordracht. Hij drukte de wens uit dat de Conferentie der Jonge Balie op de ingeslagen weg zou voortgaan. Met de traditionele receptie werd deze zeer goed geslaagde vergadering besloten.

TAALKUNDIGE KRONIJK

UITTREKSEL UIT DALSCHOT'S OPSTELWOORDENBOEK

Niet in de handel.

Aanspoelsel: het op 't strand geworpene.

Aanspraak: (prétention; Anspruch; to lay claim to). Syn.: Aanspraak (enigszins plechtige toespraak) (verouderd). Toespraak (tot een of meer der aanwezigen). Rede (openbare behandeling van belangrijk onderwerp). Redevoering (id. met meer plechtigheid). Ep.: Beledigende, afbrekende, beweerde, doordachte, geleerde, verklarende, fiscale, gezaghebbende, gestamelde, gegronde, ongegronde, haperende, geldige, gloeiende, langdradige, gelijke, gemoedelijke, langdurige, gerechtelijke, gezellige, hoogdravende, internationale, misprijzende, prijzende, naaste, onderhoudende, lange, korte, rechtmatige, opgeblazen, vurige, vervelende, boeiende, vloeiende, voorwaardelijke, vriendelijke, verwijtende, verwelkomende, wederzijdse, officiële, vermakelijke, verwaande, teleurstellende, wet-tige, opwekkende, ophemelende, opbouwende, critiserende, ontroerende, gerechtelijke, formele, rechtvaardige, nietsbeduidende, gerekt, (on)gepaste, treffende, koude...

Ww.: Houden, bestuderen, aflezen, stamelen, betwisten, critiseren, misprijzen; zijn — en opgeven, laten varen; richten tot, doen.

Vz.: Gronden op, hebben op, maken op, zijn — en doen gelden tegen iemand, houden tot, — op iets kunnen maken, een — nodig hebben. Bescheiden in zijn

—en. Vergadering met een — openen. Aanspraak op hulp, op beschaving, op bevordering, eer, geld, dankbaarheid, vriendschap, ontwikkeling, op weldadigheid (titre à). Een — op iemand hebben (het recht hebben iets van hem te vorderen). Iemand die veel — maakt (= homme à prétentions).

Syn.: Aanspraak maken op (eis gegrond of niet). Betwisten (beide partijen eisen, desnoods met geweld).

Aansprakelijk: voor schade, voor gevolgen, voor zijn daden, voor onze natuurdrijven en handelingen.

Aansprakelijkheid: (responsabilité; Verantwoordelijkheid; responsibility).

Ep.: Aangenomen, aanvaarde, afgewezen, algemene, betekende, begrensde, beperkte, bestuurlijke, burgerlijke, burgerrechtelijke, buitengewone, contractuele, gemeenburgerrechtelijke, gemeenschappelijke, gemeenrechtelijke, geëiste, vereiste, opgeëiste, geweigerde, gewone, hoofdelijke, maatschappelijke, niet-contractuele, niet-hoofdelijke, overdrachtelijke, onbeperkte, ontkende, persoonlijke, quasi-contractuele, speciale, speciaalburgerrechtelijke, strafrechtelijke, verdeelde, veronderstelde, zedelijke, tijdelijke, gedeeltelijke, morele, wettelijke, ongewettigde, (on)voorwaardelijke, uitgebreide, uitgeoefende, verdeelde, vastgestelde, betwiste, (on)betwistbare.

Ww.: Afwijzen, aangaan, aannemen, aanvaarden, beperken, begrenzen, betwisten, contractueren, eisen, betekenen, onderstellen, opeisen, ontkennen, overdragen, uitbreiden, verantwoorden, verdelen, vereisen, verdelen, weigeren.

Vz.: — zijn voor iets. Zich voor iets — stellen (niet: maken). Maatschappij met beperkte —. De — voor een fout op zich nemen.

Ss.: Aansprakelijkheidsverzekering.

Syn.: Aansprakelijkheid (in rechten vervolgbaar). Verantwoordelijkheid (rekenschap geven).

Aanspreken: (sprak aan, heeft aangesproken).

Zijn landgoed, zijn borgen, kapitaal, spaarpot, beurs, fles, taart, schotel.

Vz.: Iemand in rechten aanspreken (voor het gerecht dagen). Om een schuld — = manen. Om hulp —. Om betaling —. Iemand over iets —. Iemand voor iets —. Iemand op straat bij zijn naam —. Iemand voor zijn broer — = bij vergissing. Iemand met de titel, als hertog —.

Bw.: Bars, bits, beleefd, deftig, brutaal, plechtig, vriendelijk, zacht. De stem, orgelpijp spreekt gemakkelijk aan (l'émission est facile).

Ss.: Begrafenisanspreker.

Aanstellen (stelde aan, heeft aangesteld).

Jagers, overheden, rechters, werklieden, opzichters —. Een ambtenaar, een directeur, een secretaris —. Zich bespottelijk, dol, dwaas, kinderachtig, kleinzielig, onbehouden, belachelijk, trots —.

Vz.: — als voogd, als prefect, als opzichter, als koning. — tot meesterknecht, tot landvoogd. — bij de financiën. — in een ambt.

Iemand aanstellen om toezicht te houden op... Plechtig —. Er niet van houden zich aan te stellen.

Aanstelling: (nomination, Anstellung; appointment).

1. Ambtelijke mededeling. 2. Schriftelijk bewijsstuk, brief van — (brevet).

Ep.: Officiële, nieuwe, pas gebeurde, onverhoopte, regelmatige, schandalige, zekere, onverwachte, onvoorziene.

Ww.: Afkondigen, bevestigen, hopen, loochenen, goedkeuren, uitstellen, verwachten, verzekeren.

Akte van —.

Aanstichten: (stichtte aan, heeft aangesticht). Zie stichten.

Hoelang zult gij kwaad — tegen één man? Een delict —.

Aanstichter: (promoteur). De veroorzaker, de aanlegger.

De eerste bewerker, meest van iets kwaads. De — dezer consternatie.

Aanstichting: (provocation).

Op — van.

Aanstoken: (stookte aan, heeft aangestookt).

Overdr. Partijchap, opstand, twist, vijandschap, tweedracht —. Iemand — tot muiterij, opstand, verraad, verzet, wraak, wreedheid.

Aanstoking: (excitation, fomentation, Erregung, incitation).

Ep.: Dwaze, laffe, uiterste, vermete, voorbijgaande.

Syn.: Aanstoking (in het kwade). Aansporing (in het goede). Opwinden (publiek).

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie nr 10 - October 1955 ;
Wetgeving.

Nederlands Juristenblad, afl. 40 - 19 November 1955;
Prof. Mr J.M. van Bemmelen, Het ontwerp van een nieuw Kinderstrafrecht. — Prof. Mr Dr G. van den Bergh, Een staatsrechtelijke puzzle; de Oorlogswet voor Nederland en het Statuut. — Mr Dr Benno Stokvis, Strafbaarstelling van het duivenschieten in België.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, nr 4422 - 26 November 1955 ;

Prof. Mr R. P. Cleveringa, Voorrang en Overgang (III, slot). — Mr M. G. Rood, Wat betekent « op of omstreeks »? — Prof. R. D. Kollwijn, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (II).

Journal des Tribunaux, n° 5083 - 20 novembre 1955 ;
Marcel Mayné, Eloge d'Edmond Picard. — Jurisprudence.

n° 4084 - 27 novembre 1955 ;
M. La Haye et J.L. Vankerkhove, Baux commerciaux. — Jurisprudence.

Journal des Tribunaux d'Outre-Mer, n° 65 - 15 novembre 1955 ;

A. Dewitte-Taelman, La profession d'huissier au Congo-belge. — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge, 2392e livraison octobre 1955 ;

Jean Baugniet, Notariat. — Nombre des notaires. Loi du 25 Ventôse An XI, modifiée par les lois du 16 avril 1927 et du 23 octobre 1950. — Législation. — Jurisprudence. — Notariat.

Recueils Dalloz et Sirey, 38e cahier - 19 novembre 1955 ;

Roger Nerson, La réforme de la publicité foncière. — Jean Copper-Royer, L'exercice, par un associé, des actions sociales en responsabilité ou en nullité. — Jean Autesserre, L'incompatibilité de la bonne foi, en matière de fraudes, avec l'intention délictueuse résultant des constatations de fait. — Pierre Voirin, L'hypothèque judiciaire, garantie d'exécution des contraintes de la Sécurité sociale. — J. V., Le caractère de demande sur instance principale d'un dire soulevant une nullité de forme, dans un incident de vente ou de saisie, pour le calcul des droits dus aux avoués.